

Sustav sigurnosti u Kliničkoj bolnici Dubrava

Plašć, Tihomir

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Karlovac University of Applied Sciences / Veleučilište u Karlovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:128:879166>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-19**

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
Karlovac University of Applied Sciences

Repository / Repozitorij:

[Repository of Karlovac University of Applied Sciences - Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

Veleučilište u Karlovcu
Odjel Sigurnosti i zaštite
Specijalistički diplomski stručni studij sigurnosti i zaštite

Tihomir Plašč

SUSTAV SIGURNOSTI U KLINIČKOJ BOLNICI DUBRAVA

ZAVRŠNI RAD

Karlovac, 2018.

Karlovac University of Applied Sciences
Safety and Protection Department
Professional graduate study of Safety and Protection

Tihomir Plašč

SUSTAV SIGURNOSTI U KLINIČKOJ BOLNICI DUBRAVA

FINAL PAPER

Karlovac, 2018.

Veleučilište u Karlovcu
Odjel Sigurnosti i zaštite
Specijalistički diplomski stručni studij sigurnosti i zaštite

Tihomir Plašč

SUSTAV SIGURNOSTI U KLINIČKOJ BOLNICI DUBRAVA

ZAVRŠNI RAD

Mentor:
Davor Kalem, struč.spec.crim.

Karlovac, 2018.

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
KARLOVAC UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Trg J.J. Strossmayera 9
HR-47000, Karlovac, Croatia
Tel. +385 - (0)47 - 843 - 510
Fax. +385 - (0)47 - 843 - 579

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU

Stručni / specijalistički studij: SIGURNOSTI I ZAŠTITE

Usmjerenje: ZAŠTITA OD POŽARA

KARLOVAC, 2018.

ZADATAK ZAVRŠNOG RADA

Student: Tihomir Plašč

Matični broj: 0420415039

Naslov:

SUSTAV SIGURNOSTI U KLINIČKOJ BOLNICI DUBRAVA

Opis zadatka:

1. Opisati poslove privatne zaštite
2. Pojasniti ovlasti privatne zaštite u Republici Hrvatskoj
3. Navesti posebnosti zaštite javnih ustanova, posebno zdravstvenih,
4. Definirati posebnosti KB Dubrava
5. Identificirati moguće rizike kod zaštite KB Dubrava,
6. Klasificirati načine provođenja zaštite u KB Dubrava te svaku opisati
7. Analizirati konkretan slučaj ugrožavanja sigurnosti u KB Dubrava

Zadatak zadan:

Rok predaje rada:

Predviđeni datum obrane:

15. 7. 2018.

15. 10. 2018.

18. 10. 2018.

Mentor:

Predsjednik ispitnog povjerenstva:

Davor Kalem, struč. spec. crim.

dr. sc. Nikola Trbojević, prof. v. škole

Izrada ovog Diplomskog rada kruna mojeg peterogodišnjeg studiranja i veoma sam ponosan što sam došao do ovog, meni svečanog i najljepšeg dijela fakultetskih obaveza.

Želio bi se zahvaliti svojoj obitelji i djevojci na nesebičnoj pruženoj pomoći i odricanju prilikom mojeg studiranja. Zahvaljujem se i kolegama i prijateljima koji su mi na razne načine pomogli kroz predavanja i ispite.

Velika zahvala mojem mentoru, Davoru Kalemu, struč.spec.rim., koji je sa svojim savjetima i velikim stručnim iskustvom pridonio izradi ovog Završnog rada te ga na taj način učinio kvalitetnim za izlaganje. Također mu se zahvaljujem na danom povjerenju kada me je uzeo pod svoje mentorstvo i vjeri da ću ovaj rad izraditi ispravno, iz izvora koje mi je on preporučio te znanjem stečenim kroz predavanja na Veleučilištu u Karlovcu.

SAŽETAK:

Sigurnost je odavna jedna od važnijih čovjekovih prioriteta. Čovjek stalno teži k tome da se najbolje zaštiti od njemu raznih nepovoljnih i nepoželjnih utjecaja od strane prirode, a i drugih ljudi. U današnje vrijeme, sigurnost više nije potreba jednog čovjeka već je postala potreba cijele zajednice, države, svijeta.

U ovom radu je opisana sigurnost jednog javnog objekta, bolnice. Poznato je da na dnevnoj bazi u bolnice dolazi velik broj ljudi. Da se ne bi ometao redovan rad bolnice, liječnika, ni ugrožavao život ili zdravlje djelatnika i/ili pacijenata bolnice, sigurnost jednog takvog objekta mora biti na visokoj razini.

Osim opisivanja sigurnosti općenito i sigurnosti u bolnici, u radu je spomenut i jedan izvanredan događaj (fizički napad) koji se dogodio u bolnici. Napravljena je analiza tog izvanrednog događaja te su analizirane pozitivne i negativne stvari sustava sigurnosti u bolnici koju provodi jedna privatna zaštitarska firma.

Ključne riječi: sigurnost, privatna zaštita, ovlasti, tjelesna zaštita, tehnička zaštita, fizički napad

SUMMARY:

Security has long been one of the most important human priorities. Man always strives to protect himself from the various unfavorable and undesirable influences of nature and of other people. Nowadays, security is no longer a need for a man, but has become a necessity for the whole community, the state, the world.

This paper describes the safety of a public facility, a hospital. It is known that a large number of people live on a daily basis in the hospital. In order not to interfere with the work of hospitals, doctors, or endanger the life or health of workers and / or hospital patients, the safety of such a facility must be high.

In addition to describing general safety and hospital safety, a remarkable event (physical assault) occurred in the hospital. An analysis of this extraordinary event was carried

out and the positive and negative aspects of the hospital safety system implemented by a private security firm were analyzed.

Key words: security, privacy, authority, physical protection, technical protection, physical assault

SADRŽAJ	IV
	Stranica
ZAVRŠNI ZADATAK.....	I
PREDGOVOR.....	II
SAŽETAK	III
SADRŽAJ	IV
1. UVOD	1
1.1. Općenito o Kliničkoj bolnici Dubrava	1
1.2. Unutarnji ustroj objekta KB Dubrava	2
2. ZAKONSKI TEMELJI ZA PROVOĐENJE MJERA ZAŠTITE.....	4
3. SUSTAV PRIVATNE SIGURNOSTI U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	5
3.1. Provjera identiteta osobe	7
3.2. Davanje upozorenja i zapovijedi	8
3.3. Privremeno ograničavanje slobode kretanja	10
3.4. Pregled osoba, predmeta i prometnih sredstava	11
3.5. Osiguranje mjesta događaja	12
3.6. Uporaba tjelesne snage.....	13
3.7. Uporaba vatrenog oružja	15
4. TJELESNA ZAŠTITA	18
4.1. Radni uvjeti	19
4.2. Poželjne osobine.....	20
4.3. Osposobljavanje	20
4.4. Posebnosti obavljanja poslova privatne zaštite u KB Dubrava.....	21
5. TJELESNA I TEHNIČKA ZAŠTITA U KB DUBRAVA	23
5.1. Upute za rad tjelesne zaštite u KB Dubrava.....	23
5.1.1. Zadaće zaštitara na objektu KB Dubrava	24
5.1.2. Opis procedure evakuacije	29
5.1.3. Radno vrijeme zaštitara u KB Dubrava.....	30
5.2. Tehnička zaštita u KB Dubrava	30

5.2.1. Prikaz i analiza postojećeg stanja zaštite od požara	32
5.2.2. Namjena i koncepcija sustava nadzora.....	33
5.2.3. Sustav kontrolnog centra.....	34
5.2.4. Uloga kontrolnog centra u slučaju požara.....	37
6. ANALIZA SLUČAJA - NAPAD NA DJELATNIKA KB DUBRAVA.....	38
6.1. Postupak zaštitara prilikom dolaska na mjesto napada	39
6.2. Analiza postupanja zaštitara.....	39
7. ANALIZA „UPUTE ZA RAD TJELESNE ZAŠTITE U KB DUBRAVA“	41
8. ZAKLJUČAK	43
9. LITERATURA.....	45
10. PRILOZI.....	46
10.1. Popis slika	46

1. UVOD

Zdravstvene ustanove spadaju u kritičnu infrastrukturu čiji bi prestanak ili ometanje rada izazvan napadom, utjecao na sigurnost i zdravlje građana te ugrozio djelovanje državne vlasti. Jačanje otpornosti nacionalne kritične infrastrukture na suvremene sigurnosne izazove i rizike moguće je uz koordinirani sveobuhvatni nastup javnog sektora (javna sigurnost, sigurnosno-obavještajni sustav) i privatnog sektora (sektor privatne zaštite). Prema Strategiji nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske, provodit će se kontinuirana izobrazba i obuka zaposlenika u sektoru privatne zaštite koji će uz tijela nadležna za poslove obrane, unutarnjih i vanjskih poslova, činiti sustav domovinske sigurnosti. [10]

Cilj privatne zaštite je postizanje prihvatljive opće sigurnosti građana i njihove imovine te osiguranje javnog reda i mira uz naglasak da se privatna zaštita bavi poslovima kojima se ne bavi javna sigurnost (policija). Zakonom o privatnoj zaštiti određen je način obavljanja djelatnosti zaštite osoba, imovine, javnih objekata i ustanova koje ne osigurava država, a propisani su uvjeti za njezino obavljanje.

1.1. Općenito o Kliničkoj bolnici Dubrava

Klinička bolnica Dubrava (u daljnjem tekstu KB Dubrava) smještena je na sjeveroistočnom dijelu grada Zagreba, istočno od Maksimirskog parka i južno od Medvednice, u zapadnom dijelu naselja Dubrava. Kompleks KB Dubrava (slika 1.) ukupne je površine 17,30 hektara omeđen glavnim gradskim prometnicama sa zapadne, Avenija Gojka Šuška i južne strane Oporovečka ulica.

Kompleks KB Dubrava čine: sam objekt orijentiran istok – zapad, središnje lociran u odnosu na prostor i više pratećih objekata sa razvedenim prometnicama, parking prostorom i zelenim površinama. S vanjskih prometnica nalaze se jedan glavni i dva pomoćna ulaza. Na strani Avenije Gojka Šuška nalazi se glavni kombinirani ulaz namijenjen za parkiralište pacijenata i posjetioca. Vozilima hitne pomoći osigurano je protočno kretanje s Avenije Gojka Šuška iz smjera sjevera i juga, a kao izlaz koriste pomoćni kolni ulaz na ulici Potočki put. Heliodrom je smješten na sjeveru kompleksa bolnice i povezan je najkraćim putem sa stanicom hitne pomoći. Cijeli kompleks je ograđen metalnom ogradom visine 170 centimetara. [6]

Sl. 1. Klinička bolnica Dubrava [5]

1.2. Unutarnji ustroj objekta KB Dubrava

Objekt bolnice sastoji se od devet objekata s različitim brojem etaža međusobno spojenih građevinski. Funkcionalna je u smislu što brže i kraće medicinsko – tehnološke organizacije i funkcije objekta s naglaskom na skraćenje puta pacijentu, osoblju i opskrbi.

Objekt se sastoji od: [1]

- objekt A na tri etaže ukupne površine.....2111m²
- psihijatrija
- objekt B na tri etaže ukupne površine 2281m²
- jednodnevna kirurgija, klinika za mikrobiologiju i bolničke infekcije
- objekt C na osam etaža ukupne površine.....33 895m²
- podrum: fizikalna terapija
- prizemlje: predvorje, informacije, trgovine
- 1. kat: restoran, kafić, biblioteka, koronarna jedinica, angiografija
- 2. kat: uprava bolnice, predavaonice
- 3. kat: tehnička etaža

- 4. kat: abdominalna kirurgija, kardijalna kirurgija, vaskularna kirurgija, kardiologija, gastroenterologija

- 5. kat: plastična kirurgija, kirurgija lica, čeljusti i usta, ortopedija, traumatologija, pulmologija, neurokirurgija, endokrinologija, nefrologija

- 6. kat: kirurgija lica, čeljusti i usta, očne bolesti, urologija, hematološka dnevna bolnica, klinika za imunologiju i reumatologiju, neurologija

- 7. kat: hematologija, sterilne jedinice, apartmani, bolesti uha, grla i nosa

- 8. kat: strojarnica liftova

➤ objekt D na jednu etažu ukupne površine..... 2257m²

- kotlovnica, priprema vode, rashladno postrojenje, centralne garderobe

➤ objekt E na dvije etaže ukupne površine.....2663m²

- patologija, sudska medicina, molekularna medicina, laboratoriji

➤ objekt F na dvije etaže ukupne površine..... 6008m²

- operacijski blok, intenzivna njega

➤ objekt G na dvije etaže ukupne površine.....14262m²

- centralni medicinski blok

➤ objekt H na jednu etažu ukupne površine..... 8908m²

- poliklinike

➤ objekt I na jednu etažu ukupne površine..... 3746m²

- hitna pomoć, transfuzija

Objekt ima ukupno zatvorenog prostora površine..... 76 131m².

2. ZAKONSKI TEMELJI ZA PROVOĐENJE MJERA ZAŠTITE

Tjelesna i tehnička zaštita predstavlja skup radnji kojima se neposredno ili posredno zaštićuju ljudi, njihova imovina, razni objekti i slično, a provode se tehničkim sredstvima i napravama i tjelesnom zaštitom čija je osnovna namjena sprječavanje protupravnih radnji usmjerenih prema šticenoj osobi, imovini ili objektu. Sve mjere zaštite koje se provode trebaju biti izvedene na temelju važećih zakona¹ i podzakonskih akata kojima su propisani uvjeti i način provođenja tjelesne i tehničke zaštite.

Na temelju Pravilnika o razvrstavanju građevina, građevinskih dijelova i prostora u kategorije ugroženosti od požara, „Klinička bolnica Dubrava“ je svrstana u II-a kategoriju². Sukladno Pravilniku doneseno je rješenje o kategorizaciji MUP-a, PU Zagrebačka BR.511-19-37-up-i-7800/1-1995 od 29.lipnja 1995.

Sve komponente sustava zaštite od požara i sustava u cjelini moraju se glede zaštite na radu i zaštite od požara izvesti sukladno predmetnim elaboratima i tehničkim propisima, te sukladno važećim zakonima u RH, pripadnim pravilnicima o zaštiti na radu i zaštiti od požara, a posebice normizacijskoj regulativi.

Predmetni sustav mora se izvesti sukladno definiranim uvjetima uređenja prostora i predmetnim strukovnim elaboratima/mišljenjima, a posebice s: [1]

- elaboratom zaštite od požara
- elaboratom zaštite na radu
- elaboratom S-zona³ i protueksplozijske zaštite
- stručnim mišljenjem S-komisije⁴.

---

¹ Pravilnik o uvjetima i načinu provedbe tjelesne zaštite (N.N., 45/2005, 21/2007, 32/2009 i 68/2009), Pravilnik o uvjetima i načinu provođenja tehničke zaštite (N.N., 198/03)

² Prema spomenutoj kategorizaciji, Klinička bolnica Dubrava mora imati vatrogasno dežurstvo s 3 profesionalna vatrogasca ili 2 profesionalna vatrogasca i 4 djelatnika stručno osposobljena za dobrovoljnog vatrogasca u smjeni te najmanje 1 djelatnik raspoređen za obavljanje preventivnih poslova zaštite od požara (Članak 8., stavak 9. Pravilnika o razvrstavanju građevina, građevinskih dijelova i prostora u kategorije ugroženosti od požara (N.N., 62/1994)).

³ S-zona je prostor/prostorija ugrožena eksplozivnom atmosferom plinova, para, maglica i prašina.

⁴ Radno tijelo Državnog zavoda za normizaciju i mjeriteljstvo. Od 2003. godine radom S-komisije nastavlja Agencija za prostore ugrožene eksplozivnom atmosferom, s kraćim nazivom Ex-Agencija.

3. SUSTAV PRIVATNE SIGURNOSTI U REPUBLICI HRVATSKOJ

Poboljšanje sustava privatne sigurnosti u Republici Hrvatskoj dolazi donošenjem Zakona o privatnoj zaštiti 2003. godine. Tim zakonom se ciljano krenulo u uređenje obavljanja djelatnosti zaštite osoba i imovine koju ne osigurava država pa su tako utvrđeni međusobni odnosi između policije i privatne zaštite te odgovornost za kontrolu i suzbijanje kriminala.

Čuvari i zaštitari prilikom obavljanja poslova privatne zaštite smiju primijeniti Zakonom određene ovlasti u točno propisanim uvjetima. Međutim, jako je važno napomenuti da su ovlasti čuvara i zaštitara jednake ovlastima svakog građanina što podrazumijeva nužnu obranu i krajnju nuždu te tzv. „civilno uhićenje“, odnosno pravo svakoga da spriječi bijeg osobe zatečene u kaznenom djelu koje se progoni po službenoj dužnosti. Nakon sprječavanja bijega, osoba koja je bijeg spriječila dužna je odmah obavijestiti policiju, a osobu spriječenu u bijegu može zadržati do dolaska policije. [11]

Prema odredbama Zakona o privatnoj zaštiti, ovlasti osoba kojima je izdano dopuštenje za obavljanje poslova privatne zaštite odnose se na tjelesnu zaštitu i tehničku zaštitu. Ovlasti osoba koje obavljaju poslove tjelesne zaštite su: [12]

- provjera identiteta osoba,
- davanje upozorenja i zapovijedi,
- privremeno ograničenje slobode kretanja,
- pregled osoba, predmeta i prometnih sredstava,
- osiguranje mjesta događaja,
- uporaba zaštitarskog psa,
- uporaba tjelesne snage,
- uporaba vatrenog oružja.

Kroz navedene ovlasti zakonodavac je napravio jasnu distinkciju između čuvara i zaštitara obzirom da zaštitari mogu koristiti sve propisane ovlasti, a čuvari ne mogu koristiti ovlasti koje se odnose na primjenu sredstava prisile, odnosno ne mogu prilikom obavljanja poslova privatne zaštite upotrebljavati zaštitarskog psa, tjelesnu snagu i vatreno oružje.

Način postupanja zaštitara i čuvara prilikom primjene pojedinih ovlasti, osim Zakonom o privatnoj zaštiti, propisan je i Pravilnikom o uvjetima i načinu provedbe tjelesne zaštite, ali je vrlo važno da zaštitari i čuvari prilikom neposredne primjene danih ovlasti uvijek brinu o temeljnim pravima i slobodama čovjeka odnosno da poštuju određena načela i pravila.

U neposrednoj primjeni danih ovlasti čuvari i zaštitari nikada ne smiju gubiti iz vida slijedeća načela: [2]

1. načelo zakonitosti – primjena zakonom propisanih ovlasti pod zakonom predviđenim uvjetima,
2. načelo razmjernosti – primijenjena ovlast ne smije izazivati veće štetne posljedice od onih koje bi nastupile da čuvar ili zaštitar nije primijenio ovlast,
3. načelo postupnosti - primjena ovlasti od blaže prema težoj,
4. načelo preciznosti – sredstva prisile upotrebljavati po nevitnim dijelovima tijela,
5. načelo selektivnosti - izbjegavati uporabu sredstava prisile prema djeci, maloljetnim, starim i nemoćnim osobama, invalidima, ženama u vidljivom stupnju trudnoće,
6. načelo iznimnosti – sredstva prisile se upotrebljavaju tek kada davanjem upozorenja i naredbi nije ostvaren cilj primjene,
7. načelo nužnosti – sredstva prisile će se uporabiti ako se prosudi da primjena drugih ovlasti neće ostvariti cilj postupanja.

Zaštitari i čuvari dužni su se prilikom obavljanja posla odnositi uljudno prema građanima, a prije primjene ovlasti dužni su se predstaviti i priopćiti razloge primjene pojedinih ovlasti. U odnosu na suradnju sa policijskim službenicima važno je istaknuti da čuvari i zaštitari moraju zatražiti postupanje policijskih službenika kada nisu ovlašteni poduzimati radnje i mjere koje su u nadležnosti javne sigurnosti (policije), kao što su uhićenje, privođenje, poduzimanje procesno – kriminalističkih radnji (očevid, pretraga). Čuvari i zaštitari dužni su postupiti po zapovijedi policijskih službenika, osim u slučaju ako bi izvršavanjem zapovijedi počinili kazneno djelo ili prekršaj.

3.1. Provjera identiteta osobe

Provjera identiteta osobe provodi se uvidom u osobnu iskaznicu ili drugu javnu ispravu s fotografijom, iznimno na temelju iskaza osobe čiji identitet je provjeren, a zaštitar i čuvar može provjeriti identitet osobe⁵:

- prilikom ulaska i izlaska iz štíćenog objekta,
- koja se zatekne u prijevoznom sredstvu koje ulazi ili izlazi iz štíćenog objekta,
- koja se zatekne u prostoru u kojem je privremeno ograničena sloboda kretanja,
- koja se zatekne u izvršenju kaznenog djela ili prekršaja,
- po zapovijedi policijskog službenika.

Kod ove ovlasti važno je naglasiti da čuvari i zaštitari istu mogu primijeniti samo unutar štíćenog objekta ili osobe ili oko njih, a ne i šire jer bi time zadirali u domenu poslova javne zaštite tj. policije, što im nije dopušteno.

Posumnjaju li zaštitari u vjerodostojnost javne isprave temeljem koje provjeravaju identitet osobe, dužni su o tome odmah obavijestiti policiju. Prilikom primjene ove ovlasti zaštitari i čuvari trebaju imati na umu da su nečiji osobni podaci koje su dobili na uvid zaštićeni Općom uredbom o zaštiti podataka⁶ i Zakonom o provedbi Opće uredbe o zaštiti podataka⁷ i da te podatke ne smiju zloupotrebjavati niti davati na uvid neovlaštenim osobama.

Prilikom obraćanja osobi od koje traže dokumente, čuvari i zaštitari trebaju imati na pameti da moraju istovremeno i motriti osobu kako bi u svakom trenutku mogli reagirati na napad ili, ako ih je više, podijeliti uloge tako da se jedan obraća osobi, a drugi istu osobu motri zbog pravovremenog reagiranja u slučaju napada.

Za komunikaciju je općenito važna neverbalna komunikacija pa je tako i kod primjene ove ovlasti važno da zaštitari i čuvari ne drže prekrížene ruke na prsima ili leđima i da ne pridržavaju jednu ruku drugom. Ruke bi trebale biti opuštene uz tijelo ili ispod trbuha, šake opuštene, a stopala blago razmaknuta u razini ramena. Ukoliko se provjerava identitet osobe

---

⁵ Članak 32. Zakona o privatnoj zaštiti („Narodne novine“ br. 68/03, 31/10 i 139/10)

⁶ EU Uredba 679/16 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. godine o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodom kretanju takvih podataka

⁷ Zakon o provedbi Opće uredbe o zaštiti podataka („Narodne novine“ br. 42/2018)

koja je u alkoholiziranom stanju ili pokazuje agresivnost, čuvari i zaštitari trebaju zauzeti poluzaštitni položaj tijela koji će mu omogućiti bržu obrambenu reakciju.

Kada provjeru identiteta obavljaju dva zaštitara, taktički se postavljaju u položaj tzv. "sigurnosnog trokuta", odnosno u položaj u kojem čuvar ili zaštitar koji provjerava identitet staje ispred osobe na sigurnoj udaljenosti, dok se drugi postavlja na istoj udaljenosti lijevo ili desno od osobe, a može zauzeti položaj i iza osobe, polulijevo ili poludesno kako bi mogao spriječiti napad.

Zaštitari i čuvari ne smiju dopustiti da im osoba uđe zonu opasnosti u kojoj može biti tjelesno ili nekim predmetom napadnut, ili u blisku zonu opasnosti u kojoj može doći do izravnog tjelesnog kontakata jer osoba može zaštitaru ili čuvaru pokušati zadati udarac glavom, koljenom ili oteti oružje.

Za osobu kojoj se provjerava identitet važno je da su joj ruke izvan džepova, po mogućnosti spuštene uz tijelo da se vide dlanovi, a da isprave vadi bez naglih pokreta jednom rukom. Nakon obavljene provjere identiteta osobi se vraćaju isprave i zahvaljuje se uz pitanje da li ima primjedbi na postupanje zaštitara i čuvara pa ako je odgovor potvrđan, o tome obavještavaju nadređenu osobu u svojoj tvrtki i sastavljaju izvješće. [2]

3.2. Davanje upozorenja i zapovijedi

Davanje upozorenja i zapovijedi je uz provjeru identiteta osoba i pregled osoba, predmeta i prometnih sredstava jedna od najvažnijih i najčešćih ovlasti koje primjenjuju osobe koje obavljaju poslove privatne, a naročito tjelesne zaštite. Ovlast davanja upozorenja i zapovijedi vrlo je korisna jer djeluje preventivno prema osobama prije nastupanja nekog mogućeg sigurnosno štetnog događaja.

Temeljem članka 33. Zakona o privatnoj zaštiti čuvar i zaštitar će upozoriti osobu koja svojim ponašanjem, djelovanjem ili propuštanjem dužne radnje može dovesti u opasnost svoju sigurnost ili sigurnost druge osobe ili sigurnost imovine, narušiti javni red i mir ili ako se opravdano očekuje da bi ta osoba mogla počinuti ili izazvati drugu osobu da počini kazneno djelo ili prekršaj.

Svrha izdavanja zapovijedi također je jasno propisana Zakonom, a sastoji se u sljedećem: [12]

- otklanjanje opasnosti za život i osobnu sigurnost šticeenih osoba,
- otklanjanje opasnosti za šticeenu imovinu,
- sprječavanje izvršenja kaznenih djela i prekršaja, hvatanje njihovih počinitelja i osiguranje tragova tih djela koji mogu poslužiti kao dokaz,
- održavanje reda i mira i uspostavljanje narušenog reda i mira,
- sprječavanje pristupa ili zadržavanje na prostoru ili objektu koji se štiti,
- sprječavanje i otklanjanje posljedica u slučaju opće opasnosti prouzrokovane, elementarnim nepogodama, epidemijama ili drugim oblicima ugrožavanja opće, sigurnosti.

Upozorenjem se osobi nastoji ukazati na pogrešku koju je počinila i potaknuti ju da postupi ispravno, no upozorenje kao takvo za osobe kojima je izdano nije obvezujuće, odnosno ne proizvodi negativne učinke za one koji ih se ne pridržavaju. Tako, na primjer, čuvar ili zaštitar mogu upozoriti osobu da je parkirala na ulaz šticeenog objekta gdje to nije dozvoljeno, ali na temelju takvog upozorenja, volja je upozorene osobe da li će pomaknuti automobil ili ne.

Zapovijedi su ipak snažniji zahtjevi od upozorenja i za osobu kojoj su izdane su obvezujuće. U slučaju da je čuvar izdao zapovijed po kojoj osoba kojoj je izdana nije postupila, čuvar će zatražiti postupanje zaštitara ili policijskog službenika, a ukoliko zaštitar izda zapovijed, upozorit će osobu kojoj je izdana da će upotrijebiti sredstva prisile radi izvršenja iste. Zapovijed se izdaje osobama koje ugrožavaju sigurnost šticeenih osoba i imovine ili šticeenog objekta (postavljanjem eksplozivne naprave, izazivanjem oštećenja ili havarije postrojenja, ubojstvom ili pokušajem ubojstva, teškom tjelesnom ozljedom, prijetnjom), koje žele počiniti ili su počinile kazneno djelo ili prekršaj na štetu šticeene osobe, objekta ili imovine zbog sprečavanja bijega i hvatanja počinitelja takvih protupravnih djela i osiguranja tragova tih djela koji mogu poslužiti kao dokaz u sudskom postupku. Također će izdati zapovijed osobama koje žele nasilno i neovlašteno (osobnim vozilom, teretnim vozilom, osobno) ući ili pristupiti na prostor ili objekt koji se štiti, potom zbog održavanja reda i uspostavljanja narušenog reda u objektu ili prostoru koji se štiti (nasilna osoba pod utjecajem alkohola ili opojnih droga) te sprečavanja i otklanjanja posljedica u slučaju opće opasnosti uzrokovane elementarnim nepogodama, epidemijama ili drugim oblicima ugrožavanja opće sigurnosti (požar, potres, poplava, bolest). [2]

Upozorenja i zapovijedi trebaju biti jasne, kratke, provodljive i zakonite. Upozorenja i naredbe daju se usmeno (razglas, megafon), pisano (na displeju, monitoru), svjetlosnim ili zvučnim znakom ili signalom (sirena, zviždaljka) ili na drugi pogodan način.

Zapovijedi moraju biti i stvarne, odnosno takve da ih oni kojima su upućene mogu obaviti. Upozorenja se u pravilu izlažu blažim tonom glasa i ne moraju imati strogu formu, dok se zapovijedi u pravilu izdaju povišenim glasom i kratke su. [2]

3.3. Privremeno ograničavanje slobode kretanja

Sloboda kretanja jedno je od prava koja su zajamčena Ustavom Republike Hrvatske i može se ograničiti samo zakonom. Stoga je važno da zaštitari i čuvari ovu ovlast primjenjuju samo unutar štice objekta ili prostora ili oko štice osobe do granice prostora za čiju su zaštitu zaduženi. Kretanje se privremeno može ograničiti: [3]

- radi sprečavanja izvršenja kaznenih djela i prekršaja,
- radi hvatanja počinitelja kaznenih djela i prekršaja,
- radi osiguranja svjedoka i dokaza koji mogu poslužiti u kaznenom ili prekršajnom postupku.

Također, zaštitar ima pravo zadržati osobu i to: [3]

- ako postoji osnovana sumnja da pregledavana osoba kod sebe ili u prometnom sredstvu ili predmetu kojeg nosi sa sobom posjeduje predmete koji mogu poslužiti kao dokaz u kaznenom ili prekršajnom postupku,
- kada čuvar ili zaštitar procijeni da određena osoba može dati obavijesti važne za razjašnjavanje događaja pri čemu će bez odgode o primjeni te ovlasti izvijestiti policiju i nadalje postupati po zapovijedi policije.

Uz tumačenje navedenih zakonskih odredbi treba imati na umu i odredbe Zakona o kaznenom postupku iz kojih proizlazi da svatko smije spriječiti bijeg osobe koju zatekne u počinjenju kaznenog djela za koja se progoni po službenoj dužnosti. [3]

Kada čuvari i zaštitari ne bi postupali u skladu sa zakonskim odredbama kojima je uređeno privremeno ograničavanje slobode, činili bi kazneno djelo protupravnog oduzimanja slobode⁸.

U svrhu zadržavanja i privremenog ograničavanja slobode kretanja zaštitar može upotrijebiti tjelesnu snagu i druga prisilna sredstva prema osobi koja pruža otpor, pokušava napasti, ozlijediti, pobjeći li se ozlijediti. Kod primjene prisilnih sredstava nužno je voditi računa o tome da se zadržanoj osobi ne nanese nepotrebne tjelesne ozljede.

3.4. Pregled osoba, predmeta i prometnih sredstava

Pregled osoba, predmeta i prometnih sredstava poduzima se prilikom ulaska i izlaska izštićenog prostora, a čuvari i zaštitari ovlašteni su obavljati preglede kada je to nužno zbog pronalaska predmeta kaznenog djela ili prekršaja, predmeta koji su namijenjeni za počinjenje kaznenih djela ili prekršaja ili onih koji mogu poslužiti kao dokaz u kaznenom ili prekršajnom postupku kao i onih koji se mogu koristiti za uništenje i oštećenje štíćenog objekta ili su podobni za napad i samoozljeđivanje.

Zaštitari i čuvari preglede mogu obaviti vizualno, dodirom, uvidom u sadržaj ili korištenjem tehničkih pomagala (ogledala, detektori i dr.). Prije pregleda zaštitar i čuvar zatražit će od osobe da omogući obavljanje pregleda, a ako osoba to odbije, zaštitar će istu zadržati i zatražiti postupanje policijskih službenika.

Pregled osobe podrazumijeva uvid u sadržaj odjeće i obuće, a mora ga obavljati osoba istog spola, osim kada je osobe potrebno žurno pregledati radi oduzimanja oružja ili predmeta podobnih za napad.

Pregled osobe obavlja se opipavanjem površine odjeće osobe koja se pregledava pri čemu čuvar ili zaštitar mora voditi računa o tome da ne smije stavljati ruku u džep osobe koju pregledava kako bi pregled bila zakonita. Za zakonit pregled također je važno da čuvari i zaštitari prilikom pregleda ne vade predmete iz unutrašnjosti odjeće i ne skidaju sa pregledavane osobe odjeću i obući i pomagala i dodatke poput proteza.

Za pregled osoba najpogodnija su mjesta s kojih pregledavane osobe imaju manju mogućnost bijega, mjesta na kojima je manja mogućnost napada na čuvare i zaštitare, ona

---

⁸ Članak. 136. stavak.1. Kaznenog zakona: „Tko drugog protupravno zatvori, drži zatvorena ili mu na drugi način ograniči ili oduzme slobodu kretanja kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.“

koja ne dovode u opasnost druge osobe i na kojima je zaštićeno dostojanstvo osobe. Pregled se obavlja od glave prema stopalima i to tako da se osoba u stajaćem položaju upozorava da će se izvršiti pregled koji se provodi od trupa i ruku preko međunožja do nogu. U slučaju da osoba ima i prtljagu, nakon pregleda osobe pregledava se i prtljaga i to na način da čuvar ili zaštitar zapovjedi osobi da otvori torbu i pokaže sadržaj, a u slučaju potrebe i da sama iz torbe izvadi određene predmete, obzirom da čuvar ili zaštitar nemaju ovlasti temeljem kojih bi mogli sami ulaziti u sadržaj prtljage i vaditi predmete iz prtljage.

Ulazi li osoba u štíćeni objekt, a odbija pregled, čuvar ili zaštitar zabranit će joj ulazak te prema prosudbi o tome obavijestiti nadređenog ili policiju, a odbije li pregled prilikom izlaska iz štíćenog objekta, čuvar ili zaštitar će pozvati policiju.

Pregled prometnog sredstva podrazumijeva pregled svi zatvorenih i otvorenih prostora prometnog sredstva, predmeta koji se provoze te dokumentacije na temelju koje se provoze.

Pregled predmeta odnosi se na pregled predmeta koji se nalaze kod određene osobe ili u njezinoj neposrednoj blizini.

Ukoliko se prilikom pregleda otkriju predmeti ili tragovi kaznenog djela za koje se progona po službenoj dužnosti ili je potrebno nasilno otvaranje predmeta, čuvari i zaštitari će obustaviti pregled i bez odgode o utvrđenom obavijestiti policiju, a osobi izdati zapovijed da ostane na mjestu događaja i po potrebi osigurati to mjesto.

3.5. Osiguranje mjesta događaja

Osiguranje mjesta događaja obuhvaća radnje koje su zaštitari i čuvari ovlašteni poduzimati kada je to potrebno radi zaštite i očuvanja tragova izvršenja kaznenog djela, prekršaja ili drugog rizičnog događaja te osiguranja zatečenog stanja bez promjena. Kvalitetno osiguranje mjesta događaja važno je za točno i jasno utvrđenje činjenica te kao takvo usmjerava daljnji rad i postupanje policije i tijela kaznenog progona.

Zaštitari i čuvari moraju precizno evidentirati sve činjenice bitne za sami događaj kako bi policiji dali što točnije informacije.

Čuvar ili zaštitar dužan je odrediti mjesto događaja i označiti isto vidljivom vrpcom, a ako ne može sa sigurnošću odrediti točno mjesto događaja, bolje je odrediti i osigurati veći krug. Osobu za koju procijeni da može dati obavijesti važne za razjašnjenje događaja može

zadržati do dolaska policije i postupanja po zapovijedi policije. Obzirom da vremensko ograničenje opisanog zadržavanja nije propisano zakonom, radi se o očitom nedostatku propisa, što bi i u praksi moglo dovesti do brojnih problema. Sve službene osobe koje se zateknu na mjestu događaja trebaju se pridržavati pravila prema kojem ništa ne smiju dirati niti pomicati, odnosno ne smiju šetati po mjestu događaja, ne smiju se koristiti sanitarnim prostorijama, puštati vodu u sudoperima, umivaonicima, pušiti, upotrebljavati ručnike, odbacivati žvakaće gume, opuške, pljuvati i slično. Potrebno je poduzeti mjere sigurnosti u vezi prometa i kretanja osoba, stručnih službi i zaposlenika. Ne davati izjave o događaju, mjestu događaja, počiniteljima, tragovima, očevicima i drugim okolnostima neovlaštenim osobama. O svim bitnim činjenicama izvijestiti samo policiju i nadređenog rukovoditelja, a po potrebi zatražiti pomoć u ljudstvu zbog uspješnog provođenja mjera. [3]

Iz navedenog proizlazi kako pojam "osiguranje mjesta događaja" podrazumijeva slijedeće: [3]

- zabranu pristupa i kretanja po mjestu (kaznenog) događaja nepozvanim osobama ili životinjama,
- provizorno ili kriminalističko – tehničko osiguranje tragova i predmeta koji se nalaze na mjestu (kaznenog) događaja, a dovode se u vezu s kaznenim događajem i mogu biti stvarni dokazi ili predmeti vještačenja,
- zadržavanje osoba koje imaju relevantne spoznaje o (kaznenom) događaju ili drugim važnim okolnostima,
- obvezu da se službene osobe na osiguranju mjesta događaja ne kreću same bez potrebe kako ne bi došlo do uništenja, kontaminacije ili stvaranja tragova, a ako je nužno da se kreću, važno je da kretanjem unište što manje tragova uz obvezno registriranje mjesta događaja i načina na koji su ih kontaktirali.

3.6. Uporaba tjelesne snage

Prema Zakonu o privatnoj zaštiti uporaba tjelesne snage podrazumijeva različite zahvate borilačkih vještina ili njima sličnih postupaka na tijelu druge osobe s ciljem odbijanja napada ili svladavanja otpora. Opisano djelovanje ima za cilj zasnivanje vlasti nad određenom osobom, odnosno prisiljavanje na poslušnost ili njezino uklanjanje s određenog mjesta uz nanošenje što manjih štetnih posljedica.

Na uporabu tjelesne snage ovlašteni su samo zaštitari, ne i čuvari, i to: [3]

- zbog svladavanja otpora,
- zbog sprječavanja bijega i
- ako zakonito izdana upozorenja i zapovijedi ne jamče uspjeh.

Iz stilizacije zakonskog teksta je vidljivo da se kod ovlasti uporabe tjelesne snage spominju napad i otpor, pri čemu Zakonom o privatnoj zaštiti ovi pojmovi nisu definirani. Otpor je definiran Pravilnikom o uvjetima i načinu provedbe tjelesne zaštite pa je tako propisano da osoba pruža zaštitaru otpor ako se na aktivan ili pasivan način suprotstavlja njegovoj zapovijedi izdanoj radi uspostavljanja te održavanja reda i mira, privremenog ograničena kretanja, zadržavanja ili radi drugih poslova koji su naloženi radnim nalogom.

Pod aktivnim otporom podrazumijeva se ometanje zaštitara u obavljanju poslova tjelesne službe, pružanjem otpora uporabom oružja, oruđa, drugih predmeta ili tjelesne snage, kao i poticanjem na otpor.

Pasivan otpor je ne postupanje po upozorenju i zapovijedi ili stavljanje u položaj u kojem je onemogućeno izvršenje poslova tjelesne zaštite.

Kako zakonskim i podzakonskim propisima koji uređuju privatnu zaštitu nije propisana definicija napada, ovaj pojam može se tumačiti sukladno tumačenju u kaznenom zakonodavstvu prema kojem se napadom smatra svako povređivanje ili ugrožavanje nekog pravno zaštićenog dobra napadnutog koje potječe od čovjeka. Napad životinje u pravilu se procjenjuje po pravilima krajnje nužde, a ne nužne obrane, osim ako životinja napada na poticaj čovjeka⁹. Tada se radi o aktivnom otporu, napadu, jer je životinja sredstvo u rukama čovjeka.

U obavljanju poslova tjelesne zaštite zaštitari mogu upotrijebiti tjelesnu snagu ako drugačije ne mogu odbiti: [3]

- protupravni i neposredni napad kojim se ugrožava njihov život ili život osobe koje čuvaju,
- protupravni i neposredni napad usmjeren na uništenje i umanjivanje vrijednosti imovine koju čuvaju, a da pri tome štetne posljedice ne budu veće od prijetećih.

---

⁹ Kada životinju u napadu na čovjeka usmjerava (huška) drugi čovjek

Dakle, kao razlozi za upotrebu tjelesne snage navode se protupravni i neposredni napad. Da bi napad bio protupravan, potrebno je da predstavlja neko kazneno djelo ili pokušaj takvog kaznenog djela, a samo će u rijetkim slučajevima biti dovoljno da se napadom povrjeđuju neka pravna dobra kako bi bio protupravan (npr. smetanje posjeda).

Neposredni napad je onaj napad koji je istodoban ili izravno predstojeći. Izravno predstoji napad koji u svakom trenutku može uzrokovati povrjeđivanje tako da bi svako odlaganje obrambene radnje dovodilo u pitanje njezin uspjeh.

Zaštitar mora prestati s uporabom tjelesne snage kada prestane napad ili otpor osobe prema kojoj primjenjuje tjelesnu snagu, a ako je ta osoba vidno ozlijeđena, dužan je pružiti prvu i organizirati liječničku pomoć. [3]

3.7. Uporaba vatrenog oružja

Posljednja u nizu ovlasti o kojoj će u nastavku biti riječi je uporaba vatrenog oružja pod kojom se podrazumijeva usmjereno djelovanje propisanim vatrenim oružjem prema osobama koje napadaju. Sukladno članku 36. Pravilnika o uvjetima i načinu provedbe tjelesne zaštite zaštitar je ovlašten vatreno oružje upotrijebiti i prema životinjama ukoliko nije u mogućnosti na drugi način odbiti izravan napad na sebe ili druge ljude ili otkloniti opasnost koju životinja može prouzročiti zdravlju ljudi. [3]

Zakonom je izričito propisano da zaštitar smije upotrijebiti vatreno oružje kada ne može na drugi način odbiti istodobni ili izravno predstojeći protupravni napad usmjeren prema njemu ili osobama koje štiti iz čega proizlazi da zaštitar smije uporabiti vatreno oružje samo u svrhu zaštite osobe, a ne i drugih vrijednosti. [3]

Zaštitar u obavljanju poslova tjelesne zaštite smije koristiti pištolj ili revolver sa zrnom promjera najmanje 9 mm za pištolj i 0,38 „specijal“ za revolver. Prije zaduživanja vatrenog oružja nužno je provjeriti ispravnost i spremnost oružja za upotrebu te utvrditi da u cijevi nema streljiva. Kod rukovanja oružjem potrebno je voditi računa o „četiri zlatna pravila sigurnosti“, a to su: [3]

- svako oružje tretirati kao da je napunjeno i spremno za paljbu,
- nikada ne usmjeravati oružje u ono što se ne želi gađati, cijev usmjeriti u sigurnom smjeru,
- ne držati prst na okidaču, osim ako se otvara paljba,

- uvijek biti siguran što je meta i što je iza nje.

Zaštitar je dužan oružje nositi na vidljiv način i to samo prilikom obavljanja poslova taksativno navedenih u zakonu. Prema Zakonu o privatnoj zaštiti iz 2003. godine zaštitar je bio ovlašten nositi vatreno oružje prilikom: [12]

- zaštite novčarskih institucija (riznica, banka, štedionica, mjenjačnica),
- neposredne tjelesne zaštite osoba (tjelohranitelj)
- zaštite objekata u kojima se koriste i skladište radioaktivne tvari, nuklearno gorivo i otpaci te za ljude i okoliš druge štetne tvari,
- zaštite i pratnje novca, vrijednosnih papira i dragocjenosti,
- zaštite objekata od posebnog značaja za obranu zemlje.

Nakon izmjena Zakona iz 2010. godine zaštitari su ovlašteni nositi vatreno oružje prilikom obavljanja slijedećih poslova: [12]

- zaštite novčarskih institucija,
- neposredne tjelesne zaštite osoba (tjelohranitelj),
- osiguranja i pratnje novca, vrijednosnih papira i dragocjenosti,
- pružanja intervencije po dojavnom signalu,
- zaštite objekata kritične infrastrukture,
- zaštite kulturnih dobara ili stvari od znanstvenog, umjetničkog, povijesnog ili tehničkog značaja koja se nalazi u javnoj zbirci, zaštićenoj privatnoj zbirci ili je izložena za javnost.

Prije uporabe vatrenog oružja zaštitar bi trebao poduzeti sve raspoložive radnje da do uporabe ne dođe, ali ako napadač ustraje u napadu, zaštitar je dužan uporabiti oružje. Prije uporabe uputit će usmeno upozorenje „Stoj!“ i slijedeće „Stoj, pucat ću!“, osim ako to zbog okolnosti slučaja ne bi bilo moguće, a oružje je dužan usmjeriti prema onim dijelovima tijela na kojima se s najmanje ozljeda postiže svrha zbog koje je oružje uporabljeno. [3]

Uporaba vatrenog oružja nije dozvoljena protiv maloljetnika ili kada se dovodi u opasnost život trećih osoba. Iznimna situacija u kojoj je uporaba vatrenog oružja dopuštena i protiv maloljetnika je kada vatreno oružje predstavlja jedino sredstvo za izravnu obranu od

napada koji ugrožava život zaštitara ili osobe koju štiti. Uzme li se u obzir da je zaštitaru nakon uporabe tjelesne snage jedina na raspolaganju ovlast uporabe vatrenog oružja, primjena ovih zakonskih odredbi prema kojima uporaba nije dozvoljena prema maloljetnicima vrlo je upitna. Naime, iz navedenog proizlazi da bi zaštitar samo na temelju izgleda napadača trebao procijeniti radi li se o maloljetniku ili ne, što može biti vrlo teška procjena. [3]

4. TJELESNA ZAŠTITA

U poslove tjelesne zaštite spadaju zaštitari koji se interno kategoriziraju u zaštitare za opće poslove (slika 2.) i zaštitari koji su prošli specijalistički trening za pratnju novca (slika 3.), bodyguardin (neposredna tjelesna zaštita-close protection service), intervencija po signalu CDS-a , zaštita u prometlima (zrakoplovi, brodovi, vozila javnog prijevoza...)

Zaštitari osoba i imovine vode računa o sigurnosti ljudi, njihove imovine i objekata. Oni tjelesnom i/ili tehničkom zaštitom sprečavaju ili zaustavljaju provalu, krađu i oštećivanje imovine, kao i napad na štićenu osobu. Zaštitari osiguravaju prijenos imovine, kao što su npr. novac, vrijednosni papiri, povjerljiva pošta i opasni tereti. Oni štite osobe od tjelesnih ozljeda, ranjavanja, otmice ili jednostavno štite njezino pravo na privatnost. Na javnim skupovima, koncertima, sportskim događajima te u raznim klubovima održavaju red udaljujući osobe koje ugrožavaju sigurnost ostalih prisutnih. Također kontroliraju unos opasnih predmeta kojima se netko može ozlijediti. Zaštitari često čuvaju razne objekte, kao što su stambene i poslovne zgrade, proizvodni i poslovni prostori, gradilišta i parkirališta. Na tim mjestima provjeravaju identitet osoba koje ulaze i izlaze iz štićenog prostora. Ukoliko procijene da je potrebno, zabranjuju pristup nepoželjnim osobama, a u nekim slučajevima zadržavaju osobu i predaju je policiji. Pri eventualnom napadu, odnosno u krajnjoj nuždi, zaštitari se smiju braniti tjelesnom snagom i vatrenim oružjem (slika 4.). [8]

Sl. 2. Zaštitar za opće poslove [7]

Sl. 3. Zaštitari u pratnji gotovog novca [7]

Sl. 4. Zaštitari prilikom obrane u krajnjoj nuždi [7]

4.1. Radni uvjeti

Zaštitari rade uglavnom u smjenama. Radni dan traje 8 ili 12 sati. Nakon dvanaestosatnog radnog dana zaštitar ne smije preuzeti novu dužnost prije isteka 12 sati odmora. Prekovremeni rad nije rijetkost, pogotovo u ljetnim mjesecima jer ljudi u periodu godišnjeg odmora napuštaju stanove pa u pravilu imaju veću potrebu za uslugama zaštitara. Zaštitari rade u svim klimatskim i mikroklimatskim uvjetima, na otvorenom i u zatvorenim prostorima. Često rade sami, što u dnevnim smjenama ne mora biti poteškoća, ali može biti naporno ili nelagodno u noćnoj smjeni.

Zaštitari obavezno nose propisanu odoru i oznake. Mogu raditi i u građanskoj odjeći, ali uz uvjet da je to navedeno u radnom nalogu, koji uvijek mora biti kod zaštitara. Dio su

opreme i baterijska svjetiljka, detektor metala, a katkada i oružje. Ako su zbog potrebe posla naoružani, na radnom mjestu ne smiju imati vlastito, nego isključivo službeno oružje. [8]

4.2. Poželjne osobine

Budući da je čuvanje nečijeg života ili imovine vrlo odgovoran posao, zaštitare bi trebala resiti izvanredna savjesnost, spretnost i odgovornost u obavljanju radnih zadataka. Osoba koja bira ovo zanimanje mora biti dobra zdravlja i dobre tjelesne kondicije. Aktivno bavljenje sportom (ronjenje, skijanje), poznavanje stranih jezika i vladanje barem jednom borilačkom vještinom dobre su predispozicije za veću raznolikost i složenost radnih zadataka.

Neki poslovi zaštitara, npr. osiguranje mjesta požara ili praćenje opasnog tereta, prikladni su za osobe koje žele uzbudljiv i dinamičan posao. No nisu svi poslovi zaštitara takvi. Na primjer, poslovi na mjestu vratar, čuvara privatne kuće ili kontrolora videonadzora mogu biti izrazito jednolični, stoga više pogoduju osobama koje u svom poslu žele manje uzbuđenja. [8]

4.3. Osposobljavanje

Prema Zakonu o privatnoj zaštiti, svaki zaštitar mora imati odobrenje Policijske uprave za obavljanje zaštitarske djelatnosti. Odobrenje mogu dobiti samo punoljetne osobe, hrvatski državljani s prebivalištem u Republici Hrvatskoj, s najmanje srednjom stručnom spremom, položenim stručnim ispitom za obavljanje poslova zaštite, potvrdom o općoj zdravstvenoj sposobnosti i koji su prema propisanim normama dostojni za obavljanje poslova tjelesne zaštite.

Kvalifikaciju za zanimanje zaštitara osoba i imovine i tehničara zaštite osoba i imovine u Hrvatskoj je moguće steći isključivo programima srednjoškolskog obrazovanja odraslih koje ovjerava Ministarstvo prosvjete, a u Republici Hrvatskoj postoji više ustanova koje provode spomenute programe obrazovanja među kojima se mogu navesti Pučko otvoreno učilište u Zagrebu, Pučko otvoreno učilište u Puli i Narodno učilište u Rijeci. Zaštitari osoba i imovine školuju se tri godine i potom stječu srednju stručnu spremu i navedeno zanimanje. Tehničari zaštite osoba i imovine također stječu srednju stručnu spremu, no njihov je program znatno opsežniji, stoga školovanje traje četiri godine. Duže obrazovanje ne daje prednosti pri zapošljavanju, već pruža čvrstu osnovu za uspješan upis na fakultet (npr. Kriminalistika).

Na kraju jedne godine ili više godina bilo kojeg drugog srednjoškolskog programa moguće su prekvalifikacije za zanimanje zaštitara i tehničara zaštite osoba i imovine. Neke tvrtke organiziraju školovanje za svoje zaposlenike sa stečenom srednjom stručnom spremom drugih zanimanja. Tečaj traje 100 sati, a nakon edukacije polaže se ispit pred Ispitnim povjerenstvom Ministarstva unutarnjih poslova za licencu zaštitara.

Zaštitari osoba i imovine zapošljavaju se u privatnim zaštitarskim tvrtkama i različitim organizacijama i poduzećima kao dio njihova sigurnosnog sustava (npr. vratari, noćni čuvari). U službi se može napredovati. Napreduje se prema pravilima konkretne tvrtke ili organizacije u kojoj je zaštitar zaposlen. [8]

4.4. Posebnosti obavljanja poslova privatne zaštite u KB Dubrava

Obavljanje poslova u zdravstvenim ustanovama je specifično po tome što zaštitari kroz gotovo cijelu smjenu (dnevna smjena) imaju kontakt, u smislu komunikacije, s drugim ljudima (posjetitelji bolnice, zaposlenici bolnice, radnici vanjskih usluga). Ono što je najzanimljivije od svega je to da posjetitelji bolnice često zaustavljaju zaštitare u ophodnji ili dolaze do zaštitara na pultu na glavnom ulazu i traže ih informacije o pojedinim odjelima i pregledima. Zaštitari uglavnom te osobe upućuju na pult za informacije ali ponekad i sami upute posjetitelje bolnice prema traženom odjelu. To rade iz razloga da se ne stvaraju gužve u predvorju bolnice, a samim time i sprječavaju stvaranje nervoze kod ljudi koji su eksplozivnije naravi i koji se lako iznerviraju samim pogledom na dugi red ispred pulta za informacije. Zaštitari lako uoče takve osobe te ih onda nevezanim razgovorom lagano odvuku iz reda i priupitaju na koji odjel trebaju ići te ih onda upute. Zbog takvih stvari, a prvenstveno zbog moguće potrebe za interveniranjem, zaštitari moraju napamet znati najbrži put do svakog odjela ili klinike na objektu.

Potrebe za interveniranjem zaštitara su uglavnom na odjelima odnosno ispred odjela i na hitnoj pomoći jer neki ljudi ne vole čekati na svoj red i misle da su oni prioritetniji od drugih. U takvim situacijama je važan stav zaštitara i da prilikom dolaska na mjesto intervencije od prve ovladaju situacijom i dobe pažnju od osoba koje stvaraju problem. U većini situacija zaštitari uspijevaju ovladati situacijom samom pojavom ispred osobe koja stvara neku vrstu problema. Razlog tome je što osobe koje stvaraju probleme ne vjeruju da će medicinsko osoblje pozvati zaštitare pa samim dolaskom zaštitara se te osobe iznenade, a nakon toga i smire.

Kao zaključak ovog podnaslova je da zaštitari svjesno na svoju ruku preuzimaju odgovornost informiranja posjetitelja bolnice odnosno djelom „preuzimaju“ posao osoblja za pultom za informacije. To rade čisto iz sigurnosnog razloga kako bi spriječili nepotrebne gužve i verbalne napade, a samim time potrebu za nekom većom intervencijom. Takva vrsta posla im nije zadana po „*Uputi za rad tjelesne zaštite u KB Dubrava*“, ali zaštitari to rade i to prenose novim kolegama koji dođu prvi put na objekt radit jer si na takav način olakšavaju daljnji rad i to prvenstveno zbog toga što svakodnevno ponavljaju položaj svih odjela po objektu bolnice i pacijente upućuju na iste i kako je već ranije spomenuto, sprječavaju moguće verbalne napade na druge djelatnike.

5. TJELESNA I TEHNIČKA ZAŠTITA U KB DUBRAVA

Budući da kroz KB Dubrava na dnevnoj bazi prođe i do 2500 ljudi, što pacijenata što zaposlenika, tjelesna zaštita vrlo je važan segment u cjelokupnoj zaštiti osoba i imovine. Važan je segment zbog toga jer u okruženju gdje boravi velik broj ljudi, još kad se uzme u obzir da većina tih ljudi ima kojekakve zdravstvene probleme zbog kojih mogu biti slabijeg psihičkog stanja nego inače, lako može doći do verbalnih i/ili fizičkih nasrtaja na druge pacijente i/ili zaposlenike u bilo koje vrijeme. Baš zbog takvih situacija tjelesna zaštita je dobro i brzo rješenje za zaštitu osoba i imovine jer se može u kratko vrijeme doći na mjesto događaja i fizički spriječiti izgredi i daljnje narušavanje kućnog reda.

Poslovi tjelesne zaštite u KB Dubrava spadaju pod Službu integriranih sustava zaštite (u daljnjem tekstu SISZ) koja je u sustavu bolnice. Osim tjelesne zaštite koju odrađuje privatna zaštitarska tvrtka, pod SISZ još spadaju zaštita na radu, zaštita od požara i zaštita okoliša.

SISZ određuje procedure, odredbe te postupke u redovnim i izvanrednim situacijama za službe koje su pod njezinom ingerencijom i odgovara za svoj rad direktno Ravnateljstvu KB Dubrava.

5.1. Upute za rad tjelesne zaštite u KB Dubrava

Tjelesna zaštita u KB Dubrava radi po „*Uputi za rad tjelesne zaštite u KB Dubrava*“¹⁰ (u daljnjem tekstu Uputa) izdane od strane SISZ, a svrha te Upute je razrada postupaka pri izvršenju poslova koje tjelesna zaštita treba obaviti. U Uputi su razrađene sljedeće stavke:

- zadaće zaštitara,
- radna odora i oprema,
- radno mjesto zaštitara,
- procedura kontrole ulaska i izlaska osoba i vozila,
- ovlasti zaštitara,
- vođenje propisane evidencije,

---

¹⁰ Ova Uputa nema nikakvu razinu tajnosti jer ne otkriva informacije koje već nisu poznate javnosti ili za koje javnost ne smije znati. Uputa je objavljena na internet stranicama KB Dubrava i mogu je vidjeti svi zaposlenici KB Dubrava ako su prijavljeni sa svojim korisničkim imenom na internet stranice KB Dubrava.

- postupak zaštitara u izvanrednim situacijama.

Cilj Upute je pružiti tjelesnoj zaštiti sve potrebne informacije kako će na najbolji mogući način izvršiti tražene obveze, a pri tome ne narušiti zakonske norme. [4]

Uputa se odnosi na radno mjesto zaštitara koji obavlja poslove na objektu KB Dubrava. Početak primjene Upute definiran je datumom početka trajanja potpisanog Ugovora između KB Dubrava i zaštitarske tvrtke i na snazi je do potpisanog opoziva jednog od dva navedena pravna subjekta. [4]

5.1.1. Zadaće zaštitara na objektu KB Dubrava

Zaštitar je dužan doći na objekt 15 minuta ranije od početka svoje smjene kako bi se izvršila primopredaja smjene. Primopredaja smjene se izvršava u dnevnoj sobi na način da zaštitari koji odlaze obavijeste zaštitare koji preuzimaju smjenu o svim aktivnostima koje su provodili tokom smjene. Svaka aktivnost mora biti zapisana u knjigu dežurstava te se u tu knjigu potpišu zaštitari koji odlaze sa smjene i oni koji dolaze u smjenu. Prilikom primopredaje smjene se provjerava ispravnost prijenosnih radio uređaja koji se koriste i provjerava se dali su na broju svi ključevi koji se nalaze u posebnom ormaru. Također se provjerava ispravnost prijenosnih svjetiljki koje se koriste u noćnoj smjeni. Prilikom primopredaje smjene određuju se zadatci koje su zaštitari dužni odraditi prilikom smjene. Ti zadatci su opće vrste i posebni zadatci koji se odnose za svako radno mjesto.

Zadatci opće vrste su sljedeći: [4]

- sprječavanje devastacije i otuđivanje imovine (radni uređaji, alati, materijal...),
- sprječavanje neovlaštenog ulaženja u krug bolnice,
- sprječavanje pokušaja krađe, a zatečene osobe u pokušaju krađe zadržati te o tome obavijestiti odgovornu osobu u pravnom subjektu i policiju,
- provoditi mjere zaštite od požara i rano uočavanje nastanka požara,
- kronološki voditi knjigu evidencije sa svim zapažanjima te evidentirati sve ulaske i izlaske vozila i osoba,

Posebne zadaće odnose se na sljedeća radna mjesta: [4]

- ulaz u hitnu pomoć,
- ulaz za osobna i službena vozila – porta III,
- glavni ulaz – pult,
- ophodnja.

1. ULAZ ZA HITNU POMOĆ

Dolazak vozilom do hitne pomoći je moguć kroz tunel za vozila i to iz oba smjera Avenije Gojka Šuška. Porta na ulazu od hitne pomoći nalazi se uz istočni dio „I“ objekta bolnice na kraju tunela za vozila odnosno na početku parkirnih mjesta za vozila hitne pomoći. Ovo je prilično složeno radno mjesto jer kroz dnevnu i noćnu smjenu kroz taj ulaz prođe velik broj ljudi. Postoji opasnost da osobe unesu razne opasne predmete na objekt, a pošto su velik broj tih osoba pacijenti koji imaju neku vrstu hitnosti veoma je teško svaku osobu pregledati te zbog toga zaštitar na ovom radnom mjestu treba biti iskusan i procijeniti svaku osobu koja ulazi kroz ulaz hitne pomoći i na vrijeme uočiti je li ta osoba prijetnja sigurnosti ljudi i imovine. [4]

Sl. 5. Porta na ulazu od hitne pomoći [13]

Osim što provodi nadzor nad osobama, zaštitar na ulazu u hitnu pomoć mora kontrolirati i nadzirati parkiranje vozila u tunelu od hitne pomoći. To je veoma važno jer je tunel namijenjen samo za vozila hitne pomoći, a svakodnevno veliki broj privatnih vozila dolazi u taj tunel i parkira na mjesta predviđena za vozila hitne pomoći te postoji mogućnost da dođe do stvaranja gužve na ulazu u hitnu pomoć i sprječavanju nesmetane prohodnosti

kroz taj tunel. Zbog toga, zaštitar mora odmah upućivati privatne automobile na produžne kroz tunel na sjeverni parking bolnice. [4]

Sl. 6. Tunel za vozila hitne pomoći [13]

2. ULAZ ZA OSOBNA I SLUŽBENA VOZILA – PORTA III

Porta III nalazi se na sjevernoj strani bolnice, a do nje se dolazi Potočkom ulicom. Kroz Portu III mogu proći samo vozila sa VIP propusnicama, dostavnih vozila i vozila MORH-a. VIP propusnice imaju službena vozila bolnice te osobna vozila Ravnateljstva, voditelja odjela, glavnih sestara, voditelja Tehničke službe i voditelja SISZ. Zaštitar je dužan voditi evidenciju ulaska i izlaska vozila sa propusnicama, a tu evidenciju treba dostaviti upravi bolnice. Također, kod odvoza ili dovoza stvari ili opreme zaštitar mora provjeriti dozvolu za dovoz ili odvoz i o tome voditi evidenciju. Ako osoba koja obavlja odvoz ili dovoz nema za to dozvolu zaštitar je dužan kontaktirati odgovorne osobe u bolnici. [4]

Sl. 7. Porta III i ulaz za službena vozila [13]

3. GLAVNI ULAZ BOLNICE – PULT

Glavni ulaz bolnice je mjesto kroz koje je na dnevnoj bazi prođe najveći broj ljudi. Zbog velikog protoka ljudi postoji mogućnost da se u bolnicu unesu nedozvoljene i opasne stvari i oružje radi čega zaštitar na tom mjestu mora konstantno biti na oprezu kako bi na vrijeme uočio potencijalno sumnjivu i opasnu osobu. Pošto je ovo radno mjesto odmah uočljivo s glavnog ulaza većina posjetitelja bolnice dolaze do zaštitara na tom radnom mjestu s namjerom da se predbilježe za neki pregled, da se informiraju gdje se nalazi koji odjel i slično ne znajući uopće da razgovaraju sa zaštitarom niti ne primjećujući da su na zidu iznad tog radnog mjesta oznake koje vode do informacija i jedinice za centralno naručivanje. Zaštitar je u takvom slučaju dužan te osobe uputiti na šaltere za informacije i centralno naručivanje koji se nalaze lijevo od njegovog radnog mjesta. [4]

To je ujedno i glavni problem ovog radnog mjesta jer se većinu vremena ispred tog radnog mjesta napravi red ljudi koji informaciju traže na krivom mjestu. Stoga zaštitar mora posebno biti na oprezu da se u tom redu ljudi, koji ponekad zna biti veoma dugačak, ne bi nalazila neka potencijalno opasna osoba koja bi iskoristila gužvu te neopaženo ušla u bolnicu. Zaštitar mora istodobno slušati što mu posjetitelj govori, mora biti na oprezu da taj posjetitelj nije možda potencijalna opasanost za njega, ljubazno mu mora objasniti na su šalteri za informacije i centralno naručivanje lijevo od njega, te istovremeno pratiti ostale posjetitelje koji ulaze u bolnicu.

Potencijalno opasne osobe koje bi bile rizične za objekt su one osobe koje dolaze iz zatvorskih ustanova na neki pregled ili liječenje u bolnicu. Te osobe, naravno dolaze u pratnji pravosudne policije te se dolazak takve osobe prethodno najavi. Kada osoba u pratnji pravosudne policije dođe u bolnicu, oni se javljaju zaštitaru na ovom radnom mjestu koji je upoznat o njihovom dolasku i odjelu odnosno pregledu kojeg osoba u takvoj pratnji treba obaviti te ih upućuje kako najbrže mogu doći do željenog odjela. Nakon toga zaštitar je dužan u knjigu dežurstva zapisati vrijeme ulaska i izlaska na odjel osobe pod pratnjom te naravno o kojem se odjelu radi. O tome također obavještava i ostale kolege na smjeni putem radio uređaja.

Sl. 8. Pult na glavnom ulazu bolnice [13]

4. OPHODNJA

Dva zaštitara koja su zadužena za ophodnju su stacionirani u dnevnoj sobi iza pulta na glavnom ulazu bolnice iz koje mogu intervenirati u bilo koji dio bolnice po pozivu. Dnevna soba je prostorija u kojoj se obavlja primopredaja smjene i u njoj se nalazi ormar s ključevima koji su potrebni zaštitarima u ophodnji i knjiga dežurstava. Osim hitnih intervencija imaju sljedeće zadaće tokom smjene: [4]

- pregledati plinsku redukcijsku stanicu najmanje dva puta u smjeni,
- obilazak cijelog objekata najmanje dva puta u smjeni,
- nadzor sjevernog, južnog i VIP parkinga,
- nadzor porte 3,

- ophodnja polikliničkog dijela bolnice od 15:00 sati do 07:00 sati minimalno dva puta,
- intervencije u suradnji sa dežurnim vatrogasnim tehničarima u slučaju oglašavanja predalarma i alarma vatrodojavnog sustava zaključanih prostora,

U dnevnoj sobi se još nalaze punjači radio uređaja i prijenosnih svjetiljki, shema bolnice i popis svih odjela i poliklinika po etažama, fiksni telefon i popis svih važnih telefonskih brojeva koji se koriste u bolnici.

5. KOORDINATOR

Koordinator je djelatnik zaštitarske tvrtke i on je kontakt osoba koja surađuje s upravom bolnice oko svih važnih pitanja i rješava problematiku na šticienom objektu. Pod tim se smatra da komunicira sa ovlaštenom osobom bolnice, koordinira radom zaštitara, surađuje sa voditeljima Tehničke službe - STP 1 i STP 2, koordinira i surađuje s ovlaštenom osobom u svezi dočeka VIP osoba. [4]

5.1.2. Opis procedure evakuacije

Prema Uputi određena je procedura prilikom evakuacije. Zaštitar koji je na glavnom pultu bolnice otključava i otvara sve ulaze/izlaze u prizemlju kojih je ukupno 3 (etaža E00) koji vode na plato prema Aveniji Gojka Šuška. Zaštitari u obilasku otvaraju svih 6 ulaza/izlaza na etaži E99 (podrum) koji su u noćnoj smjeni zaključani. Glavni ulaz od hitne pomoći koji je stalno otključan. [4]

Od 6 ulaza/izlaza koji su zaključani u noćnoj smjeni: [4]

- 2 vode na peron za vozila od hitne pomoći (preko njih se posjetitelji bolnice i medicinsko osoblje upućuje prema sjevernom parking),
- 3 vode na VIP parking,
- 1 na sjeverni parking

Zaštitar koji je na ulazu od hitne pomoći, upućuje sve nazočne osobe koje se nalaze u predvorju hitne pomoći da kroz glavni ulaz hitne pomoći izađu van na peron za vozila hitne pomoći i da se upute desno od izlaza prema sjevernom parking. Ostala 2 ulaza/izlaza koja vode na peron hitne pomoći služe za evakuaciju osoblja iz kirurške hitne na sjevernoj strani i

interne hitne na južnoj strani „I“ objekta. Za evakuaciju ta dva odjela je zaduženo medicinsko osoblje. [4]

Zaštitari koji su otključavali ulaze/izlaze po etaži E99 se dalje raspoređuju na način da jedan odlazi u pomoć kolegi u prizemlju bolnice, a drugi odlazi na prvi kat (etaža E01) te otključava dodatna 4 izlaza koji služe za preusmjeravanje evakuacije pokretnih pacijenata s viših katova bolnice. Ti izlazi vode na plato koji je orijentiran na zapadnu stranu na etaži E01 iznad centralnog medicinskog bloka, a po njemu je moguće otići do sjevernog i južnog parkinga. Zaštitar koji je otključao te izlaze nadzire evakuaciju s te zapadne strane bolnice a u pomoć mu dolazi zaštitar s porte III koji je za to vrijeme podigao rampu koja vodi prema VIP parkingu i podigao 3 rampe s vatrogasnih pristupa koji vode prema platou na zapadnoj strani na etaži E01. Zaštitar s porte III prilikom nadziranja evakuacije na platou na zapadnoj strani E01 ima također nesmetan pogled prema porti III i ulazu na sjevernoj strani u dvorište bolnice pa s lakoćom može intervenirati u slučaju potrebe na tom djelu. [4]

5.1.3. Radno vrijeme zaštitara u KB Dubrava

Radno vrijeme za dnevnu smjenu je od 07:00 do 19:00 sati, a za noćnu smjenu od 19:00 do 07:00 sati. Zaštitari rade u 4 smjene u turnusu 12 – 24 – 12 – 48, te se tako se u krug izmjenjuju 4 smjene. [4]

5.2. Tehnička zaštita u KB Dubrava

Od tehničke zaštite, u KB Dubrava najviše se je uložilo u protupožarnu zaštitu¹¹. Po cijelom objektu su postavljeni javljači požara, arhive su zaštićene sa sustavom za automatsko gašenje požara s FM-200¹². Požarni sektori međusobno su odvojeni vatrootpornim zidovima i vratima vatrootpornosti 90 minuta, u ventilacijskim kanalima su postavljene protupožarne zaklopke, a postoji i sustav isključenje električne energije u slučaju požara.

Sa svim nabrojanim sustavima, a i mnogim drugima koji će biti spomenuti u daljnjem tekstu, upravlja se iz kontrolnog centra koji se nalazi u podrumu (etaža E99) objekta C.

---

¹¹ Po Rješenju o kategorizaciji objekta u II-a kategoriju ugroženosti od požara i tehnoloških eksplozija. Prema tom Rješenju objekt mora imati Procjenu ugroženosti od požara i tehnoloških eksplozija, Plan zaštite od požara, ugrađen sustav za dojavu požara, ugrađen sustav za automatsko gašenje požara, vatrootporni zidovi i vrata, organiziranu vatrogasnu službu.

¹² Sustav za automatsko gašenje požara plinom komercijalnog naziva FM-200 (heptafluoropropan kemijske formule $CF_3CH_2CF_3$) koji je bezopasan za ljude i okoliš, bezbojan, električki je neprovodljiv. Gasi u koncentraciji od 7-9 % u prostoru unutar 10 sekundi od aktiviranja. FM-200 je pohranjen u tekućem stanju u spremnicima pod tlakom dušika. Zamijenio je zabranjeni halon 1301 koji je bio štetan za ozon.

Kontrolni centar se ulazi iz centralnog hodnika¹³ u podrumu koji se proteže u smjeru sjever-jug. Radom kontrolnog centra upravljaju zaposlenici bolnice posebno osposobljeni za tu vrstu posla, a u noćnoj smjeni i vikendima i blagdanima radom kontrolnog centra upravljaju vatrogasci.

Kontrolni centar je „žila kucavica“ tehničkog rada, a samim time i tehničke zaštite cijele bolnice. Sve informacije dolaze u kontrolni centar i prosljeđuju se dalje pa je zbog toga uvijek netko od osoblja u kontrolnom centru. S tom informacijom upoznata je i zaštitarska služba jer i oni sa svojim ophodnjama po objektu i oko objekta nailaze na tehničke kvarove i odmah ih prijavljuju u kontrolni centar.

Što se tiče tehničke zaštite u smislu ograničavanja ili zaustavljanja prilaza bolnice, oko dvorišta bolnice postavljena je metalna ograda s dva velika ulaza, kolni na istočnoj strani i kombinirani na zapadnoj strani. Vrata na tim ulazima trebaju konstantno biti otvorena zbog nesmetanog prolaza hitne pomoći, ali u slučaju nekog izvanrednog događaja mogu se zatvoriti i time se postaviti prva linija zaštite objekta. Na porti III je postavljena dodatna rampa da se spriječi ulazak neovlaštenih vozila na VIP parking i još su postavljene dvije infracrvene vanjske sigurnosne kamere¹⁴ koje pokrivaju istočni ulaz u dvorište bolnice i ulaz u VIP parking. Također su postavljene rampe na vatrogasne pristupe oko cijele bolnice tako da se može osigurati nesmetan prolaz vatrogasnih vozila.

Druga linija zaštite objekta su svi ulazi/izlazi u bolnicu. Obaveza zaštitara u ophodnji je da sve ulaze/izlaze, osim ulaza u hitnu službu zaključavaju u 22:00 sati navečer i otključavaju u 06:00 sati ujutro. Tom mjerom se svi pacijenti kanaliziraju na jedan ulaz/izlaz te ih se lakše nadzire te se također sprječava mogućnost neovlaštenog ulaska u objekt bolnice u noćnim satima ako se preskoči prva linija zaštite tj. ograda. Tokom noćne smjene zaštitari u ophodnji također obilaze sva vrata koja su zaključali i provjeravaju dali su vrata u urednom stanju kako su ih i ostavili. U slučaju požara, zaštitari uzimaju ključeve redoslijedom kako već odrede pri preuzimanju smjene, i svaki od njih otključava sve ulaze/izlaze i nadziru te ulaze/izlaze prilikom evakuacije. Ključevi se nalaze u dnevnoj sobi te su zaštitari u ophodnji i zaštitar na glavnom pultu bolnice uvijek u blizini tih ključeva. Ako zaštitari koji su zaduženi za ophodnju odlaze u obilazak sa sobom uzimaju ključeve koji bi im mogli zatrebati prilikom obilaska.

---

¹³ Centralni hodnik se nalazi u podrumu (etaža E99) i kroz njega je moguće doći u svaki objekt bolnice

¹⁴ Daju jasnu sliku danju i crno-bijelo sliku prilikom noćnog nadzora

5.2.1. Prikaz i analiza postojećeg stanja zaštite od požara

S obzirom na prostornu distributivnost predmetnih objekata na lokaciji KB Dubrava (objekti A, B, C, D, E, F, G, H i I), velik broj požarnih sektora i zona, velik broj elemenata u cijelom sustavu, velik broj sučeljenih podsustava te nužnost brze odluke i intervencije lokalne vatrogasne postrojbe (interventne jedinice), predmetni sustav za dojavu požara podijeljen je na prostorno distribuirane podsustave povezane na zasebne centrale (slika 9.) za dojavu požara, međusobno umrežene, te osigurava prikaz događaja sa svih centrala na središnjem sustavu za grafičku vizualizaciju¹⁵ (LMS – local monitoring system). [1]

Sl. 9. Centrale za dojavu požara [13]

Sustav za grafičku vizualizaciju bilježi trenutna stanja sustava (razina pred alarma, alarma, kvara, status elemenata, i sl.), omogućuje daljinski nadzor i upravljanje, parametriranje elemenata sustava i na razini pred alarma, alarma ili kvara, pregledati unaprijed definirane procedure i pripadne akcije uz grafički prikaz istog na pripadnim radnim stranicama i odgovarajućim velikim plazmama/LCD zaslonima (slika10.). [1]

---

¹⁵ Sustav za dojavu požara moderniziran je 2009. godine (ugradnja je trajala od 2006. do 2009. godine) te je zamijenio sustav koji je bio zastarjeli i neefikasan. Stari sustav za dojavu požara je postavljen prilikom izgradnje bolnice 1987. godine.

Sl. 10. Središnji sustav za grafičku vizualizaciju na LCD ekranu (LMS1) [13]

5.2.2. Namjena i koncepcija sustava nadzora

Da bi se osigurao 0-24 h nadzor osposobljenog dežurnog osoblja, sukladno predmetnim elaboratima i zahtjevu korisnika, neophodna su dva sustava za središnji nadzor i grafičku vizualizaciju. Jedan (LMS1) smješten je u kontrolnom centru (etaža 99 objekta C) gdje je osiguran nadzor odgovarajuće osobe, a drugi (LMS2) smješten je u prostoru dežurnog vatrogasnog osoblja (etaža 99 objekta F). Djelovanjem na jedan od sustava tj. pokretanjem izvršne radnje na npr. LMS1, isključuje se mogućnost djelovanja s LMS2, sve dok se započeta izvršenja radnje ne skonča¹⁶.

Međusobno povezivanje centrala se temelji na fizički i prostorno redundantnim optičkim prstenima čime se osigurava funkcionalnost i visoka pouzdanost sustava (otpornost na prekid/kratki spoj). Povezivanje centrala na optički redundantni prsten izvelo se preko optičkih transcievera¹⁷.

Radi prosljeđivanja i/ili prijama alarmnih informacija preko odgovarajućih sučelja pojedinih podsustava osigurana je sprega sustava za dojavu požara s:

- protupožarnim zaklopkama (PPZ),

¹⁶ Kada se radi na jednom LCD ekranu (npr. LMS1) ne može se istovremeno raditi i na drugom LCD ekranu (LMS2) i obrnuto. Tek kada se završi radnja započeta na jednom LCD ekranu i potvrdi njen završetak, onda je tek moguć rad na drugom LCD ekranu.

¹⁷ Na objektu je postavljeno 12 podcentrala za dojavu požara i svaka primarno pokriva određeni broj javljača na objektu. One su međusobno povezane iz razloga ako dođe do kvara na jednoj podcentrali, ostale podcentrale preuzimaju njen rad. Na taj način je otklonjena mogućnost da dođe do nejavljanja požara u pojedinoj zoni zbog kvara na jednoj ili više podcentrala. Kvar odnosno uzrok nerada podcentrala može biti bilo koji (kratki spoj, podcentrala izgori u požaru, namjerno je sabotirana...)

- KVG sustavima (isključenje pripadnog sustava klime, ventilacije i grijanja),
- sustavom protupožarnih evakuacijskih vrata (PPV),
- sustavima gašenja s FM200,
- upravljačkom logikom dizala,
- sustavom ventilacije za stvaranje nadtlaka u stubištima¹⁸,
- GSM – VPN mrežom i fiksnom telefonskom mrežom.

Informacije o aktiviranju bilo kojeg uzlazno-izlaznog modula za spregu sa sučeljenim sustavima, te kvara i sl. dohvatljive su na lokalno-nadzornom sustavu LMS1/LMS2 gdje je osigurano 24 h dežurstvo. [1]

5.2.3. Sustav kontrolnog centra

Sustav kontrolnog centra (centralni nadzor)¹⁹ u objektu KB „Dubrava“ osmišljen je zbog što jednostavnijeg nadzora i održavanja u prostornom i po tehničkim instalacijama vrlo složenom bolničkom kompleksu. Kontrolni je centar izveden sa svrhom daljinskog upravljanja pojedinim točkama u sklopu sljedećih tehnoloških i elektromotornih pogona:

- KVG sustav s podsustavima (odnosi u definiranim prostorima, dorade uzduha, klimatizacije RC-a, odsis-digestora, nad tlak, stubišta i sl.),
- vakuum centrala, kompresorsko postrojenje za medicinski zrak i za tehnički zrak,
- rashladno postrojenje,
- postrojenje za kemijsku pripremu vode,
- priprema vode za hidroterapiju,
- pumpno postrojenje za radioaktivnu vodu²⁰,

¹⁸ Sustav ventilacije za stvaranje nadtlaka u stubištima služi za sprječavanje ulaska dima u ta stubišta koja su ujedno i evakuacijski putevi.

¹⁹ Položaj i namjena kontrolnog centra je objašnjen u poglavlju „5.2. Tehnička zaštita u KB Dubrava“

²⁰ Nalazi se na etaži E99 objekta G, ulaz je sa istočne strane objekta G. Cijela prostorija je olovna i ima olovna vrata te s vanjske strane je propisno označena. U njoj se u olovnim bočicama veličine penkale pohranjuju izotopi koji se koriste u nuklearnoj medicini. Ti izotopi imaju malo vrijeme poluraspada (10 do 20 godina), a godišnje se

- kotlovnica,
  - postrojenje toplinskih pod stanica,
  - postrojenje za spaljivanje smeća koje više nije u funkciji,
  - postrojenje za uskladištenje i razvod kisika i N₂O,
  - kompresorsko postrojenje za pneumatsku regulaciju,
  - diesel električni agregati: - 2 se nalaze u centralnoj agregatnoj stanici (CAS)
    - 2 se nalaze u atomskom skloništu (AS),
  - akumulatorske baterije: - centralna za paničnu rasvjetu i automatsku obradu podataka (AOP),
    - baterija automatskog punjača akumulatora (APA) uređaja za AOP,
    - baterija EF uređaja za operacijske svjetiljke,
    - baterija GH za operacijske svjetiljke,
    - baterija B8 i B9 u objektu I,
  - trafostanice: - glavna trafostanica (GTS),
    - trafostanica I (TS I),
    - trafostanica II (TS II),
  - razdjelnici jake struje,
-

u tu prostoriju stave 2-3 nove bočice. U tu prostoriju ulazi samo odgovorna osoba za rad u zoni ionizirajućeg zračenja koja ima na sebi osobni dozimetar. Osobni dozimetar ide na očitavanje svaka 3 mjeseca, a odgovorna osoba koja ulazi u takav prostor ide svaku godinu dana na specijalistički pregled.

- rasvjeta hodnika,
- protupožarna vrata,
- centrale sustava za dojavu požara,
- protuprovalna centrala,
- stabilni sustavi za gašenje požara FM200,
- bolnička signalizacija,
- dizala,
- kontrola ulaska,
- kontrola dolaska,
- baterija predajnika za kola hitne pomoći, baterije zaštitarskog interfona na objektu A, etaži 0,
- hladnjače, frižideri i hladne komore,
- automatska telefonska centrala (ATC),
- medicinski plinovi,
- benzinska pumpna stanica (van upotrebe).

Sa svim navedenim tehnološkim pogonima i postrojenjima centralna nadzorna jedinica upravlja posredno, preko 20 pod stanica koje su razmještene po objektima.

Sl. 11. Sinoptički prikaz vatrodjave i protuprovalne zaštite u kontrolnom centru [13]

5.2.4. Uloga kontrolnog centra u slučaju požara

U slučaju dojava požara preko kontrolnog centra, prosljeđuju se signali za izvršenje slijedećih radnji:

- zatvaranje PPZ i isključivanje pripadajućeg sustava klime,
- zatvaranje protupožarnih vrata,
- isključenje dovoda električne energije,
- paljenje sigurnosne protupanične rasvjete,
- uključenje sustava ventilacije za stvaranje nad tlaka u stubištima,
- aktiviranje stabilnih sustava za gašenje FM 200.

Osim navedenih radnji u kontrolni centar u slučaju požara dolaze vatrogasci kako bi preko sustava za grafičku vizualizaciju na LCD ekranu (LMS1) vidjeli točnu lokaciju požara te unutar 1 minute bili na krajnjem mjestu događaja te dalje postupali ovisno o situaciji kakvu bi zetekli.

Uloga vatrogasaca u KB Dubrava, osim interveniranja u slučaju požara, je da vode brigu o ispravnosti cijelog sustava zaštite od požara te sve kvarove javljaju nadređenima kako bi se riješili što hitnije, svaka 2 mjeseca moraju provjeriti sve aparate za početno gašenje požara koji se nalaze u bolnici, jednom godišnje pripremaju aparate za godišnji servis, jednom godišnje provjeravaju ispravnost hidrantske mreže i opreme u hidrantskim ormarima, vode brigu o rezervnoj vatrogasnoj opremi u vatrogasnom skladištu. Također nadziru rad kontrolnog centra u vremenu od 15:00 do 07:00 sati²¹ te zbog same činjenice da vatrogasci preuzimaju rad kontrolnog centra u nekom vremenskom periodu, oni također moraju i jesu upoznati sa svim radnjama koje se obavljaju u ili preko kontrolnog centra. Osim toga moraju znati koje su odgovorne osobe za pojedine sustave u bolnici u smjeni (npr. električari, kotlovnici i slično) kako bi efikasnost rada kontrolnog centra bila na visokoj razini kroz 24 dnevno cijelu godinu.

---

²¹ Osobe koje su posebno obučene za rad u kontrolnom centru rade svaki radni dan od 07:00 sati do 15:00 sati. Ostalo vrijeme radom kontrolnog centra upravljaju vatrogasci.

6. ANALIZA SLUČAJA - NAPAD NA DJELATNIKA KB DUBRAVA

U ožujku 2018. godine, prilikom dnevnog rada bolnice oko 12:00 sati, došlo je do fizičkog napada nekoliko mladića na djelatnika KB Dubrava. Djelatnik je radio na šalteru za prijem/upis pacijenata na hitnoj službi, a budući da je dugogodišnji djelatnik bolnice, ima iskustva u radu na tom radnom mjestu i kroz svoj radni vijek vidio je do kakvih sve izvanrednih situacija može doći na hitnoj službi bilo od strane pacijenata ili djelatnika bolnice. Razlozi za bilo kakve ispade, uglavnom verbalne, na hitnoj službi su uglavnom iznerviranost zbog dužeg čekanja na red, netrpeljivost prema nekoj trećoj osobi, alkoholizam ili utjecaj opojnih droga i sl.

Iz iskustva se već zna da pacijente pod utjecajem alkohola ili opojnih droga doprate i policijski službenici, te je mogućnost za bilo kakve ispade svedena na minimum. No ima i slučajeva gdje takvi pacijenti dođu sami ili u pratnji obitelji ili prijatelja te na njih moraju pripaziti djelatnici bolnice odnosno zaštitari ako postoji mogućnost verbalnog ili fizičkog ispada. Baš u takvim situacijama se treba posebno pažljivo odnositi prema takvim pacijentima jer oni u izvanrednim situacijama nemaju poštovanja prema djelatnicima bolnice niti zaštitarima i misle da su jači i da su u prednosti.

U većini izvanrednih slučajeva kada zaštitar izda upozorenje osobama koje verbalno napadaju djelatnike bolnice ili druge pacijente te se osobe smire. Ima slučajeva gdje je zaštitar morao i izdati zapovijed te upotrijebiti sredstva prisile kako bi spriječio daljnje izgrede. No, to su sve bile situacije kada je zaštitar bio na mjestu gdje je došlo do spornog slučaja te je mogao pravovremeno reagirati.

Spornog dana kada se dogodio fizički napad, svi su zaštitari bili na svojim radnim mjestima. Jedan zaštitar bio je na porti III, drugi na glavnom pultu, dvojica u ophodnji i jedan na ulazu u hitnu pomoć. Budući da je u jutarnjem dijelu dana velika gužva na ulazu u hitnu pomoć jer na dolazni peron dolazi puno sanitetskih vozila i vozila hitne pomoći, zaštitar mora cijelo vrijeme biti izvan porte kako bi mogao imati pregled na parkirana vozila i kako se na dolazne perone ne bi parkirao netko sa osobnim vozilom te da ne bi došlo do zastoja u prometu na dolaznim peronima hitne pomoći.

U trenutku kada je došlo do fizičkog napada na djelatnika bolnice, zaštitar je bio svega 20 metara udaljen od mjesta događaja, ali nije mogao ništa vidjeti budući da je bio van bolnice, a napad se dogodio unutar bolnice. Tek kada je čuo galamu u predvorju onda se žurno uputio prema predvorju hitne pomoći.

6.1. Postupak zaštitara prilikom dolaska na mjesto napada

Kada je zaštitar došao na mjesto napada na djelatnika bolnice odmah je postupio prema Zakonu o privatnoj zaštiti te je upotrijebio tjelesnu snagu s ciljem odbijanja daljnjeg napada i kako bi svladao otpor koji su pružali mladići. Budući da je u trenutku napada na tom mjestu bilo više djelatnika bolnice, jedan od njih je odmah nazvao zaštitare u ophodnji koji su na mjesto napada došli ubrzo nakon dolaska prvog zaštitara. Kako prilikom smjene zaštitari međusobno komuniciraju preko radio veze, pozvan je i četvrti zaštitar koji je bio ma pultu kod glavnog ulaza.

Budući da je u kratko vrijeme na mjesto napada došlo četvero zaštitara oni su ubrzo ovladali situacijom. Zaštitari su morali upotrijebiti tjelesnu snagu na način da su prišli straga napadačima i odmaknuli ih od napadnutog djelatnika te svojim tijelima zagrađili prostor oko napadnutog djelatnika. Mladići su pružali aktivan otpor ali su zaštitari na kraju uspjeli prisilili mladiće koji su verbalno i fizički napali djelatnika bolnice na poslušnost i spriječili daljnje nanošenje ozljeda ili bilo kakvih drugih štetnih posljedica.

Napadnutog djelatnika bolnice su kolege odmah odnijeli na pregled kod dežurnog doktora te zaštitari nisu trebali pružati prvu pomoć, ali su zato osigurali mjesto događaja ne dozvolivši pristup nepozvanim osobama, radi zaštite i očuvanja tragova te osiguranja zatečenog stanja bez promjena i pozvali su policiju i svojeg nadređenog rukovoditelja. Zaštitar su privremeno zadržali osobe koje su se zatekle na mjestu događaja u trenutku napada te su o tim osobama i o zatečenom stanju na mjestu događaja podnijeli usmeno izvješće policijskim službenicima.

6.2. Analiza postupanja zaštitara

Budući da je zaštitar došao na mjesto napada u trenutku kada je napad već bio u tijeku, nije mogao postupiti po članku 33. Zakona o privatnoj zaštiti te prvo upozoriti osobe koje svojim ponašanjem ili djelovanjem dovode u opasnost svoju sigurnost ili sigurnost druge osobe ili narušavaju javni red i mir. Zaštitar je odmah s ulaza u predvorje hitne pomoći izdao

zapovijed koja je bila zakonita, razumljiva i kratka te je odmah upotrijebio tjelesnu snagu radi sprječavanja daljnjeg štetnog događaja. Zapovijed koju je izdao se odnosila na odbijanje napada i otklanjanje opasnosti za zdravlje/život napadnutog djelatnika bolnice odnosno na prestanak fizičkog napada na djelatnika bolnice.

Način postupanja zaštitara prilikom primjene ovlasti upotrebe tjelesne snage, osim Zakonom o privatnoj zaštiti, propisan je i Pravilnikom o uvjetima i načinu provedbe tjelesne zaštite, te je zaštitar u ovom slučaju pazio da poštuje određena načela i pravila. Točnije, držao se sljedećih načela: [1]

- načelo zakonitosti – primijenio je zakonom propisane ovlasti pod zakonom predviđenim uvjetima,
- načelo razmjernosti – primijenjene ovlasti nisu izazivale veće štetne posljedice od onih koje bi nastupile da nije primijenio ovlast,
- načelo postupnosti – primijenio je ovlasti od blaže prema težoj,
- načelo preciznosti – sredstva prisile je upotrebljavao po nevitarnim dijelovima tijela,
- načelo selektivnosti - uporabu sredstava prisile prema djeci, maloljetnim, starim i nemoćnim osobama, invalidima, ženama u vidljivom stupnju trudnoće nije trebao primjenjivati kada osobe iz te kategorije nisu sudjelovale u ovoj izvanrednoj situaciji,
- načelo iznimnosti – sredstva prisile je upotrijebio tek kada davanjem zapovijedi nije ostvario cilj,
- načelo nužnosti – sredstva prisile je upotrijebio kada primjena drugih ovlasti nije mogla ostvariti cilj postupanja.

7. ANALIZA „UPUTE ZA RAD TJELESNE ZAŠTITE U KB DUBRAVA“

Budući da tjelesna služba u KB Dubrava radi po „*Uputi za rad tjelesne zaštite u KB Dubrava*“ koja je izdana od strane SISZ, a svrha te Upute je razrada postupaka pri izvršenju poslova koje tjelesna zaštita treba obaviti, nakon svakog izvanrednog događaja je ispravno tu Uputu analizirati i po potrebi izmijeniti.

U dosadašnjoj Uputi su razrađene sljedeće stavke:

- zadaće zaštitara,
- radna odora i oprema,
- radno mjesto zaštitara,
- procedura kontrole ulaska i izlaska osoba i vozila,
- ovlasti zaštitara,
- vođenje propisane evidencije,
- postupak zaštitara u izvanrednim situacijama.

Osim navedenih stavki, po Uputi je naveden potreban broj zaštitara u bolnici u jednoj smjeni te mjesta gdje se nalazi tehnička zaštita objekta.

Već na samom početku je vidljivo da je premali broj tjelesne ili tehničke zaštite u bolnici. S postojećem brojem zaštitara pokrivaju se najkritičnija mjesta u bolnici, ali sa dodatnim zadaćama za svako pojedino radno mjesto zaštitaru je onemogućeno pravovremeno reagiranje u slučaju izvanrednih situacija kao što je bila ova koju spominjem u ovom radu. U ovom slučaju bila je sreća što je ophodnja bila blizu pa su jako brzo stigli na mjesto događaja, ali to nije trajno rješenje po kojem bi se moglo zaključiti da je ulaz u hitnu pomoć i sama hitna pomoć adekvatno pokrivena sa tjelesnom zaštitom.

Mjesta gdje je najveći protok ljudi, znači glavni ulaz i ulaz u hitnu pomoć, za sada su pokriveni s po jednim zaštitarem, a kada se uzme u obzir da kroz jedan dan kroz bolnicu prođe i do 2500 ljudi i većina od te brojke prođe kroz ta dva ulaza, lako je za zaključiti da je na tim radnim mjestima manjak tjelesne ili tehničke zaštite.

Privremeno rješenje problema manjka tjelesne zaštite je to da se u 19:00 sati svakog dana zaključava glavni ulaz u bolnicu i sve ljude se preusmjerava kroz hitnu službu, odnosno

kroz predvorje hitne službe, a zaštitar koji je bio na pultu glavnog ulaza je sada na pultu hitne službe uz djelatnike hitne službe. To za sada funkcionira jer je zaštitar odmah uočljiv te pacijenti pristupaju djelatnicima na pultu sa većom dozom poštovanja nego prije.

Također su povećani obilasci zaštitara u ophodnji jer su se ovim prebacivanjem zaštitara s glavnog ulaza na hitnu službu stvorili novi problemi, a to su:

- nepokrivenost centralnog predvorja kod glavnog ulaza tjelesnom zaštitom,
- višestruko povećani protok ljudi kroz ulaz hitne službe.

Povećanjem obilazaka nastoji se privremeno smanjiti novonastale probleme i povećati pokrivenost tih prostora tjelesnom zaštitom.

Situacija kao što je ova, da je fizički netko napadnut u bolnici, nema često, ali skoro svakodnevno se dogodi da zaštitari moraju intervenirati po raznim dijelovima bolnice zbog verbalnih napada na djelatnike ili druge posjetitelje bolnice. Osim toga, zaštitare se poziva da kada dođe do oštećenja osobnih automobila na parkiralištima bolnice dođu do tog mjesta kako ne bi došlo do bilo kakvih sukoba do dolaska policije. Takvih izvanrednih zadatak za zaštitare ima svakodnevno te zbog njih se ne mogu na vrijeme obavljati redovne zadaće koje su dužni raditi, a njihovo ne redovito obavljanje tih zadataka može utjecati nekim drugim izvanrednim događajem (npr. ako su zaštitari na intervenciji u 06:00 sati, ne stignu na vrijeme otvoriti sve ulaze u bolnicu koji su kroz noćnu smjenu zatvoreni). Sadašnji broj zaštitara je reguliran dogovorom između naručitelja (KB Dubrava) i izvršitelja (zaštitarska tvrtka) usluge tjelesne zaštite. Naručitelj je tražio onolik broj zaštitara koliko ima radnih mjesta u bolnici za zaštitare kojih je ukupno 5 (a to su ulaz u hitnu pomoć, ulaz za osobna i službena vozila – porta III, glavni ulaz – pult, ophodnja), a uvidom u dosadašnja događanja taj broj je premalen.

8. ZAKLJUČAK

Kao i većina objekata u Republici Hrvatskoj koja su pokrivena privatnom zaštitom pa tako i KB Dubrava, organizacija tjelesne i tehničke zaštite zastupljena je taman onoliko koliko to Zakon propisuje. To znači da je na objektu minimalan broj tjelesne zaštite koji je propisan. Zakon to dopušta i nitko u takvom slučaju ne krši Zakon ili bilo koje druge propise i većinu vremena je takva praksa uredi jer se ništa ne dogodi tj. nema potrebe za intervencijom tjelesne zaštite.

Ali ovakav izdvojeni izvanredni slučaj koji je obrađen u ovom radu dokaz je da se prvenstveno tjelesna zaštita, a zatim naravno i tehnička zaštita, ne smiju shvaćati kao pusto poštivanje Zakona. Treba ih se ozbiljnije shvatiti te na temelju objektivne procjene rizika odrediti potreban broj tjelesne i tehničke zaštite šticeog objekta.

U samom slučaju KB Dubrava, realnim scenarijem se trebalo pretpostaviti da je potreban veći broj tjelesne zaštite od Zakonskoga minimuma jer ako na dnevnoj bazi kroz bolnicu prođe i do 2500 ljudi koji imaju razne zdravstvene probleme zbog kojih mogu biti slabijeg psihičkog stanja nego inače i lako može doći do verbalnih i/ili fizičkih nasrtaja na druge pacijente i/ili zaposlenike, jedan zaštitar po radnom mjestu ne može pružiti adekvatnu tjelesnu zaštitu.

Rješenje, koje će se u budućnosti trebati i realizirati, je to da se broj zaštitara poveća za sa dosadašnjih pet na minimalno šest te da dodatno zaštitarsko radno mjesto bude u predvorju hitne službe. Time bi dosadašnja radna mjesta bila i dalje 24 sata dnevno pokrivena tjelesnom zaštitom i obavljali bi se svi radni zadaci, a također bi se dodatno pokrio dio bolnice koji je jedan od najprometnijih i od sada okarakteriziran kao najkritičniji u smislu mogućnosti verbalnih i fizičkih izgreda.

Osim povećanja broja tjelesne zaštite trebalo bi ozbiljno poraditi na tehničkoj zaštiti objekta. Dvije nadzorne kamere i nekoliko rampi i ograda nisu adekvatna tehnička zaštita objekta takve namjene kao što je bolnica. Svakako bi trebalo glavne ulaze, centralne hodnike, ulaze u liftove i stubišta pokriti video nadzorom. Upravljanje i nadzor tim video nadzorom bi bio moguć iz dnevnog boravka zaštitarske službe odnosno boravka gdje se nalaze zaštitari koji su ophodnji. Kada bi bili u ophodnji oni bi ionako prošli kraj mjesta koja su pokrivena

video nadzorom, a kada bi bili u boravku imali bi konstantan uvid u trenutna događanja na kritičnim mjestima.

Također bi trebalo staviti tipke ili šine za alarm na radna mjesta koje mogu zaštitari pritisnuti na svojim pultovima u slučaju izvanredne situacije i ako nisu u mogućnosti radio vezom pozvati kolege u pomoć. Isto bi trebalo postaviti i na pultove po odjelima bolnice kako bi se smanjilo vrijeme pozivanja zaštitarske službe na mjesto događaja. Rad i nadzor spomenutim alarmima također je moguć preko dnevnog boravka, a u slučaju njihovog obilaska treba uzet u obzir da je moguće automatsko prespajane alarma za poziv na službeni mobitel zaštitarske službe.

9. LITERATURA

Knjige i stručni članci:

[1] Interna skripta, Rad vatrodojavnog sustava KB Dubrava, 2002.,

[2] Kalem, D., Ovlasti osoba koje obavljaju poslove privatne zaštite, *Sigurnost*, 54 (2012), 1:45-54,

[3] Kalem, D., Ovlasti osoba koje obavljaju poslove privatne zaštite (II DIO), *Sigurnost*, 55 (2013), 3:237-252,

[4] Klinička bolnica Dubrava, Služba integriranih sustava zaštite, Radna uputa za rad zaštitara na štíćenom objektu Klinička bolnica Dubrava, Broj: KBD-SUS-SOP 010.01,

Članci s interneta:

[5] http://atlas.geog.pmf.unizg.hr/gkp/Basic_Ketes/znamenitosti.html, pristupio 16.05.2018.,

[6] <http://www.kbd.hr/o-nama/>, pristupio 16.05.2018.,

[7] Klemm security, <https://www.klemmsecurity.hr/tjelesna-zastita>, pristupio 5.07.2017.,

[8] Zaštitari osoba i imovine, <http://mrav.ffzg.hr/zanimanja/book/part2/node3704.htm>, pristupio 5.07.2017..

Propisi:

[9] Pravilnik o uvjetima i načinu provedbe tjelesne zaštite, *Narodne novine* br. 45/04,

[10] Strategija nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske, *Narodne novine* br. 73/2017,

[11] Zakon o kaznenom postupku, *Narodne novine* br. 152/08, 76/09, 80/11, 121/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14), Članak. 106.,

[12] Zakon o privatnoj zaštiti, *Narodne novine* br. 68/03, 31/10 i 139/10,

Slike:

[13] Plašć Tihomir, Autorska fotografija, fotografirano 11.06.2018.

10. PRILOZI

10.1. Popis slika

	Stranica
Sl. 1. Klinička bolnica Dubrava	2
Sl. 2. Zaštitar za opće poslove	18
Sl. 3. Zaštitari u pratnji gotovog novca	19
Sl. 4. Zaštitari prilikom obrane u krajnjoj nuždi	19
Sl. 5. Porta na ulazu od hitne pomoći	25
Sl. 6. Tunel za vozila hitne pomoći	26
Sl. 7. Porta III i ulaz za službena vozila	27
Sl. 8. Pult na glavnom ulazu bolnice	28
Sl. 9. Centrale za dojavu požara	32
Sl. 10. Središnji sustav za grafičku vizualizaciju na LCD ekranu (LMS1)	33
Sl. 11. Sinoptički prikaz vatrodjave i protuprovalne zaštite u kontrolnom centru	36